

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Četnik VIII.

Celovec, petek, 2. oktober 1953

Štev. 46 (597)

Dve namesto ene konference?

Sovjetska zveza je odgovorila na zapadni predlog o konferenci zunanjih ministrov v Lunganu

Pred enim mesecem so zapadne velesile v enakih notah predlagale Sovjetski zvezi konferenco zunanjih ministrov v švicarskem zdravilišču Lungano, na kateri naj bi obravnavali vprašanja Nemčije in avstrijske državne pogodbe. Konferenca bi se bila morala začeti 15. oktobra.

Minuli ponedeljek je Sovjetska zveza odgovorila na ta predlog z notami, ki so bile predane veleposlanikom zapadnih sil v Moskvi. V torek je radio Moskva objavil besedilo sovjetskega odgovora. Zapadnim silam ta odgovor očita, da so obšle v svojih svoječasnih notah vprašanja, ki so bila postavljena v predhodnih sovjetskih notah o ureditvi in odpravi mednarodnih trenj. Sedanji sovjetski odgovor pravega odgovora na predlog zapadnih sil glede konference zunanjih ministrov sploh ne daje. Namesto tega vsebuje ponovno stare zahteve Sovjetske zveze po sprejemu ljudske republike Kitajske v OZN in po drugačnem sestavu politične konference za ureditev korejskega vprašanja, kot ga je predlagala Generalna skupščina OZN.

Nato pa govori sovjetska nota o dveh konferencah, ki naj bi bile sklicane, ne da

bi vsaj približno omenila tudi termin zanje. Prva taka konferenca naj bi bila četrta.

Prve tri dni tega tedna se je mudil tverna in naj bi obravnavala zgolj nemško vprašanje, k drugi pa naj bi bila pritegnjena še Kitajska. Druga konferenca naj bi se bavila z vsemi ostalimi vprašanji mednarodne napetosti.

Glede Avstrije je v sovjetskem odgovoru izraženo mnenje, da bi se dalo to

vprašanje najbolje reševati po običajnih diplomatskih linijah.

Dokončno uradno stališče zapadnih sil k sovjetskemu odgovoru sicer še ni znano, vendar na splošno sodijo, da je sovjetski odgovor smatrati kot odklonitev predloga glede konference zunanjih ministrov v Lunganu. Le pariški tisk deloma tolmači sovjetski odgovor tako, da ne pomeni ne pristanka, ne odklonitve.

Avstrijski državni obisk v Parizu

Prve dni tega tedna se je mudil avstrijski zvezni kancler ing. Julius Raab na državnem obisku v Parizu. Spremljala sta ga zunanji minister dr. Gruber in državni tajnik v zunanjem ministrstvu dr. Kreisky.

Ob njihovem prihodu je avstrijske vladne predstavnike sprejel francoski ministrski predsednik Joseph Laniel. Navzoči so bili med drugimi pri sprejemu tudi zunanji minister Bidault, francoski veleposlanik na Dunaju Payart in avstrijski veleposlanik v Parizu Vollgruber.

Avstrijska vladna delegacija je v ponedeljek najprej položila venec na grob ne-

znanega vojaka nato pa je bila sprejeta pri predsedniku francoske republike Vincentu Auriolu. Uradni razgovori, pri katerih je šlo zlasti za vprašanja avstrijske državne pogodbe, za zmanjšanje števila francoskih zasedbenih sil v Avstriji, za vprašanje zasedbenih stroškov, za možnosti sodelovanja Avstrije v mednarodni zvezi za premog in jeklo i. t. d., so se začeli v torek v francoskem zunanjem ministrstvu. Razgovarjali so se tudi o položaju, ki je nastal po zadnjem odgovoru Moskve na povabilo zapadnih sil glede četverne konference zunanjih ministrov v Lunganu.

V Kočevju bo velika proslava 10. obletnice prvega Zbora odposlancev slovenskega naroda

V času, ko se je po kapitulaciji fašistične Italije slovenska partizanska vojska spremenila v regularno armado in ko so se ljudski odbori na osvobojenem slovenskem ozemlju še bolj utrdili kot resnični predstavniki slovenskega ljudstva, se je v Kočevju sestel od 1. do 3. oktobra leta 1943 Zbor odposlancev slovenskega ljudstva. Ta pomembni dogodek pred deseti leti se uvršča med mejnike v osvobodilni borbi slovenskega naroda, kajti takrat so svobodno izvoljeni predstavniki slovenskega ljudstva uzakonili največje pridobitve narodno-osvobodilne borbe in izvolili najvišji organ ljudske oblasti v Sloveniji, Slovenski narodno-osvobodilni svet.

Deseto obletnico teh pomembnih dogodkov bo slovensko ljudstvo v teh dneh slovesno proslavilo. Kočevje se je za proslavo skrbno pripravilo, da bo čim bolj dostojno sprejelo množico gostov, ki se bodo jutri in pojutrišnjem iz vse Slovenije zbrali na prostoru, kjer je nekoč stala zgradba starega kočevskega gradu in kjer bodo v nedeljo odkrili veličasten spomenik, kot ga lepšega morda ni v vsej Sloveniji. Kamniti podstavek bo nosil štiri bronaste kipe: mater s sinom, bombaša, bolničarko z ranjencem, v sredi pa prizor dviganja zastave. Na eni strani podstavka bo vklesana Cankarjeva napoved: »Narod si bo pisal sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar«, na drugi strani pa bo napis: »Na Kočevskem zboru od 1. do 3. oktobra 1943. leta so poslanci slovenskega naroda zapisali v zakon pridobitve zgodovinskega boja za narodno osvoboditev, za ljudsko revolucijo in za bratsko socialistično skupnost jugoslovanskih narodov ter prvič v zgodovini uveljavili oblast delovnega ljudstva na slovenskem ozemlju.«

Kot uvod v slovesno praznovanje se je minulo soboto pričel v Kočevju kulturni teden s celo vrsto prireditev: literarni večer partizanskih književnikov, koncert pevec »Svobode« iz Kočevja in okrajnega učiteljskega in gimnazijskega zbora, uprizoritev Kreftove drame »Celjski grofje«, gostovanje ljubljanske opere z »Ero z onega sveta« ter drame s Cankar-

jevimi »Hlapci«. Odprtih je bilo tudi več razstav.

Jutri se bodo na Pugledu pod Rogom v spomin na tridnevni posvet v aprilu 1943 zbrali vsi preživeli terenci in aktivisti na partizanski miting.

Glavna proslava v nedeljo bo dosegla svoj vrhunec z odkritjem spominske plošče na čast I. zbora odposlancev slovenskega naroda v avli Šeškovega doma in s slovesno sejo Izvršnega sveta Ljudske skupščine LR Slovenije v zgodovinski dvorani tega doma. Poleg najvidnejših

slovenskih državnikov bodo na tej seji navzoči tudi mnogi gostje iz drugih jugoslovanskih republik, med njimi Moša Pišane in Vladimir Dedijer.

Proslavo bo zaključilo slovesno odkritje spomenika NOB na glavnem trgu v Kočevju in slavnostno zborovanje.

Pričakujejo, da se bo proslave 10. obletnice Zbora odposlancev v Kočevju udeležilo okoli 50.000 ljudi iz vse Slovenije. Na proslavi bomo zastopani tudi koroški Slovenci z veččlansko delegacijo aktivistov in bivših partizanov.

Zvezni prezident Körner na Koroškem

V soboto in nedeljo se je mudil na Koroškem zvezni prezident dr. h. c. Theodor Körner. Prvi dan se je ustavil v Krivi Vrbi, kjer je prisostvoval slovesni otvoritvi učne delavnice in internata za vajence, ki ju je uredila Avstrijska sindikalna zveza v prenovljenem poslopju bivšega gradu. Nato je obiskal sindikalno mladinsko okrovališče na južni obali Vrbskega jezera. Naslednjega dne si je ogledal grad Vajškro in Toplice pri Beljaku, obiskal obolelega beljaškega župana v bolnišnici,

bil gost na kosilu pri Mednarodni Paracelsus-družbi, popolne pa je otvoril in predal svojemu namenu vajeniški dom v Šmartnem pri Beljaku.

Otvoritvi novih ustanov v Krivi Vrbi in Beljaku je prisostvovalo mnogo vidnih osebnosti javnega življenja. Zveznega prezidenta je ljudstvo povsod pristrčno pozdravljalo, zlasti mnogo ljudi se je zbralo v nedeljo zvečer, ko se je prezident Körner spet vračal na Dunaj.

Zahteva Slovenske kmečke zveze

Pokrajinski odbor Slovenske kmečke zveze je na svoji seji, dne 23. septembra 1953 pregledal potek priprav za pričetek pouka na kmetijski šoli v Podravljah in zavzel stališče k parolam, ki jih s tem v zvezi spuščajo neodgovorni in Slovencem sovražni krogi med kmečko ljudstvo. Vse negativne parole zavrača POSKZ kot neutemeljene in zlagane. Priprave v Podravljah normalno potekajo. Pred kratkim je posestvo ogledala komisija deželne vlade in ga glede na prikladnost spoznala pripravljeno za nameravan pričetek pouka. Popravila, ki jih je komisija nakazala, so v teku. Včeraj pa so se sestali vsi učitelji, da se posvetujejo o izvedbi učnega načrta, ki temelji na deželnem učnem načrtu za kmetijske šole.

V nadaljevanju se je POSKZ obravnaval tudi delo SKZ, ki sledi iz nastalega položaja po dosegu predvojne kmetijske proizvodnje v zvezi s pomanjkanjem denarja na vasi, ki sta ga povzročila padec cene živini in krompirju ter zastoj na živinskem trgu. POSKZ je poslal Finančni deželni direkciji in Zavodu za kmetijsko socialno zavarovanje pismi z zahtevo, da do ta čas, da se ne zboljša položaj na trgu z živino, odstopita od sodnijskega izterjavanja davkov in obveznih prispevkov pri vseh kmetih, ki zaostajajo s svojimi plačili.

POSKZ pa je z ozirom na nastali položaj sprejel tudi druge za delo SKZ zelo važne načelne sklepe.

Hujskanje za vsako ceno

Medtem ko je vsa poštena javnost ogorčeno obsodila zločinski atentat na partizanski spomenik v Velikovemcu, je bilo nekaterim nacističnim in klerikalnim elementom tudi to barbarsko dejanje dobrodošel povod za ponavljanje klevet in ponovno blatenje protifašistične partizanske borbe.

Njihov namen je prozoren. Za vsako ceno bi radi potisnili napredno gibanje našega ljudstva v osamljenost ter izpodkopali temelje, na katerih sloni in se razvija miroljubno in dobrososedsko razmerje med sosednima deželama to- in onstran Karavank. Ker jim tudi z velikovškim zločinom to ni uspelo, se krčevito trudijo, kako bi našli nove pretveze za nadaljevanje svoje protijugoslovanske gonje, da bi izpolnili obvezo, ki so jo prevzeli v skladu z vojnouhujskimi spletkami rimskih krogov v zvezi s tržaškim vprašanjem. Zato si vedno spet izmislijo kaj takega, kar bi moglo razburiti javnost in podžgati instinkte sovraštva in mržnje do sosedne države.

Kmalu po velikovškem atentatu so iz našli bajko o streljah na avstrijski vlak v Dravogradu. Burko so odigrali po starem receptu podajanja žoge drug drugemu. Eden potuhta laž in jo z debelimi črkami natisne, drugi jo z naslodo pobere in da napihnjeno tretjemu. Točno po pravilih gangsterske igre:

19. IX. je »neodvisna« »Kleine Zeitung« debelo natisnila: Motorni vlak v Dravogradu obstreljevan. Kropla prebila okno vagona. Avstrijska komisija preiskuje.

Dan nato, 20. IX. smo brali v klerikalni »Volkszeitung«: Strelji na motorni vlak v koridorju. Po odhodu iz postaje Dravograd obstreljevan. Potnik dobil živčni napad.

Dva dni kasneje, 22. IX., pa ponavlja kominformovski »Volkswille«: Kdo je streljal na avstrijski motorni vlak? Varnostne oblasti preiskujejo, s kakšnim orožjem se je streljalo. Titovske oblasti hočejo omalovaževati.

In kaj je bilo dejansko na stvari za vsem vikom in krikom o atentatu na avstrijski vlak kot nekakšni jugoslovanski osveti za razstrelitev velikovškega spomenika?

Uradna preiskava jugoslovanskih oblasti na licu mesta je ugotovila, da so se dne 17. septembra ob 13. uri ob progi pri Dravogradu igrali s fračo 10-letni Ferdo Golob, 11-letni Rudolf Pečnik, 10-letni Fric Epšek in 14-letni Emerli Nimetu in da je slednji po nesrečnem naključju zadel s kamenčkom okno tranzitnega vagona.

Torej nič kaj senzacionalen in niti ne preveč redek pripetljaj, saj so prav v istem času isti listi stvarno — brez alarma in napihovanja — zabeležili slični dogodek v Launsdorfu pri St. Vidu, kjer je tudi lahkomisljeni deček s kamnom razbil okno na dunajskem brzovlaku.

Za hujskače je seve med obema dogodkoma velika razlika. Kar je v Launsdorfu otroška nepremišljenost, je v jugoslovanskem Dravogradu nujno oborožen atentat. Pri tej vrsti ljudi to tudi drugače biti ne sme, saj imajo nalogo, da neprestano in za vsako ceno rovarijo proti miru in znosnemu sožitju med narodi.

Zanimivo bi bilo še vedeti, zakaj se varnostni organi niso takoj in na pristoje nem mestu zanimali za resnični potek dogodka in zakaj so, če je verjeti časopisnim poročilom, raje prirejali smešne poskuse s strelnim orožjem različnih kalibrov in ugotavljali njihov učinek na okensko steklo. Ali ne bi kazalo, da bi se vsaj z enako vnemo potrudili za izsleditev velikovških zločincev in njihovih naredbodajalcev?

Internacionalizacija Trsta v luči avstrijskega tiska

O predlogu maršala Tita na velikih tabornih na Okroglici in nato še v Splitu, naj bi postal Trst internacionalno mesto, slovensko zaledje pa naj bi se v celoti priključilo k Jugoslaviji, je tudi avstrijski tisk živahno razpravljajal. Največji dunajski listi, socialistični in meščanski, so ugodno sprejeli jugoslovanski predlog, dočim so naletele zahteve italijanske vlade po plebiscitu na STO na več ali manj odklonilno stališče.

Socialistična »Arbeiter Zeitung« je opozorila na propadanje tržaškega pristanišča pod Italijo in na teror proti slovenskemu prebivalstvu, ki je izzval odpor proti tej državi. Gotova stopnja avtonomije pod mednarodno garancijo in kontrolo bi bila po mnenju lista koristna za Trst in njegove gospodarske zveze z inozemstvom. Svoje stališče proti plebiscitu na STO utemeljuje list s težavami, ki bi bile v tem primeru še posebno velike.

»Neue Wiener Tageszeitung« se je vidno zavzela za internacionalizacijo Trsta, češ da Trstu lahko pomaga samo evropska rešitev, ki bi mu dala vsaj del pomena in vloge, ki jo je imel v prejšnjih stoletjih. Glede plebiscita je list poudaril, da kljub vsej važnosti načel o pravici narodov do samoodločbe in večine pri plebiscitu narodnostna rešitev v Trstu nima nobenih izgledov. Italijansko vlado je opozoril na Južno Tirolsko, kjer bi se odločila verjetno večina prebivalstva za priključitev k Avstriji.

»Die Presse« je ugotovila, da se Rim takoj po vojni ni tako odločno potegoval za plebiscit v Trstu, verjetno iz bojazni, da bi lahko tako rešitev predlagali tudi za Južno Tirolsko, kjer živi močna avstrijska manjšina.

V Linzu izhajajoči list »Österreichische Nachrichten« je izrazil mnenje, da

bi bilo Američanom in Angležem ljubo, če bi njihove prenaplajene obljube iz leta 1948 nikoli ne bile izrečene. List je zapisal: »Sedaj maršal Tito ne zahteva Trsta za Jugoslavijo. On samo hoče, da bi ga ne dobili Italijani in želi, da bi bilo mesto internacionalizirano«. List poudarja, da je v tem možnost pomiritve.

Še 75.000 pogrešanih Avstrijcev

Avstrijski Rdeči križ javlja, da zahteva poizvedovanje za pogrešanimi Avstrijci po drugi svetovni vojni intenzivnejšo akcijo in nove poti. Poizvedovanje o usodah pogrešanih je ena izmed najvažnejših nalog Rdečega križa, ker še vedno čakajo svojci 75.000 pogrešanih na pojasnila o njihovi usodi. Po zgledu Rdečih križev drugih držav bo tudi avstrijski Rdeči križ skupine vrnivših se enot sistematično izpraševal, če bi mogel kdo podati podatke o kakšnem pogrešanem. Za izvedbo te naloge so ustanovili v Solnogradu poseben urad, ki je navezal najožje stike z vsemi krogi, ki bi prišli v ta namen v poštev.

Iskalni službi pogrešanih služijo, kakor prireditelji navajajo, tudi ponavljajoča se »vojaška svidenja« bivših enot hitlerjanske vojske, ki jih tudi z motivacijo te človekoljubne akcije pred oblastmi upravičujejo. Ni pa nikakega dvoma, da ti vojaški dnevi, kjer pred nekdanjimi nacističnimi generali nedeljo za nedeljo na Koroskem, Štajerskem in v Nižji Avstriji defilirajo bivši vojaki, služijo zelo dvomljivi-

vim ciljem, kar avstrijsko demokratično prebivalstvo ne more mirne duše trpeti. Ne more biti brez namernega pomena, če nastopajo vojaki bivših nacističnih militarističnih enot z vsemi svojimi odlikovanji in oficiriji v popolnih bivših hitlerjevskih oficirskih uniformah in korakajo, kakor izgleda na avstrijskih tleh spet za veliko Nemčijo.

V zvezi z iskalno akcijo za pogrešanimi so napovedali tudi »tovariško svidenje« pripadnikov »Panzerkorpsa Grossdeutschland«, ki bo ob koncu meseca oktobra v Linzu. Na to prireditve ne pričakujejo samo okoli 2.000 bivših avstrijskih in nemških pripadnikov »oklopnega kora«, temveč tudi razvpitega generala tega kora Hasso von Neunteufela. Morda bi general von Neunteufel res lahko navedel, kje je razmetanih tisoče bivših vojakov njegovega oklopnega kora. V ostalem pa je zadeva avstrijskih oblasti, da poslušajo zaskrbljena in pravočasna opozorila demokratičnih Avstrijcev, če imajo interes za bodočnost Avstrije.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Tovarna na Ravnah napreduje

V tovarni plemenitih jekel Ravne v Mežiški dolini so nedavno že začeli preizkušati drugo visokofrekvenčno peč s tremi lonci. Kakor poročajo, bodo to peč prižgali še pred koncem letošnjega leta.

Te visokofrekvenčne peči omogočajo raven jeklarni, da lahko zadosti potrebam raznih naročnikov po visokokvalitetnih jeklih, na primer za medicinsko orodje itd. Visokofrekvenčne peči omogočajo namreč zelo ekonomičen način taljenja tudi manjših količin plemenitega jekla, kakor zahtevajo posamezna naročila.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in skandinavskimi deželami

Oktober bo imela Jugoslavija trgovinska pogajanja s Švedsko, Norveško, Dansko in Finsko o podaljšanju veljavnosti sedanjih trgovinskih in plačilnih sporazumov ter ureditvi blagovne izmenjave za naslednje leto.

Jugoslovanska delegacija pod vodstvom svetovnega pri gospodarskem odseku državnega tajništva za zunanje zadeve Miloša Laloviča se bo začela 5. oktobra v Stockholmu pogajati s Švedsko. Na to bo ista delegacija razpravljala o trgovinskih pogodbah tudi v glavnih mestih Norveške, Danske in Finske.

Tudi v Angliji dobra letina

Britansko ministrstvo za poljedelstvo poroča, da je letina v Veliki Britaniji letos znatno boljša kot lani. Večji je pridelek vseh žitaric in tudi krompirja, zlasti pa sladkorne pese.

Izvoz francoskega vina

Francija je izvozila v letošnjem letu v prvih sedmih mesecih 996.000 hl vina in s tem za 225.000 hl preselega izvoz vina v istem obdobju lanskega leta. Največ vina so izvozili v Nemčijo, Belgijo, Švico, Anglijo in v Združene države.

Zvišanje cen

tudi na železnicah in avtobusih

Z začetkom prihodnjega leta bodo zvišali za 25 odstotkov vozne cene na avstrijskih zveznih železnicah. V isti višini bodo zvišali tudi tarife za tedenske vozne karte za delavce in šolarje. Z uveljavo zimskega voznega reda bodo zvišali tudi vozne cene za poštne in železniške avtobuse in sicer od 22 na 28 grošev za km. Tarife za tovore, prtljago in ekspresne pošiljke bodo ostale neizpremenjene. Ob itak visokem stanju cen indeksa življenjskih potrebščin bodo z zvišanjem voznih cen najbolj prizadeti delavci in nameščenci, ki se morajo, da pridejo na službena mesta, posluževati vlakov ali avtobusov, in starši takih otrok, ki se morajo voziti v šole.

IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA DOMA IN PO SVETU

Delovanje USIA-podjetij v Avstriji

Sovjetska okupacijska oblast vzdržuje v Avstriji tako imenovana USIA-podjetja, kar je kratica za upravo sovjetske imovine v Avstriji. Naslov seveda ni upravičen, ker imovina, s katero gospodarijo razna USIA-podjetja, ni sovjetska, temveč po večini avstrijska, ki si jo je sovjetska oblast osvojila kot vojni plen. Po pravem naj bi bila ta vojni plen samo tista podjetja, ki so bila ustanovljena v dobi nacizma in sovjetske oblasti naj bi izkoriščale samo nemško imovino, ki je ostala v Avstriji. V resnici pa se je USIA razširila tudi na najstarejša avstrijska podjetja in na avstrijske naravne zaklade.

USIA ima poleg najrazličnejših industrijskih obratov tudi trgovine. Tem trgovinam morajo dobavljati blago tudi satelitske države. Iz Madžarske dobivajo USIA trgovska podjetja na primer mesne izdelke, tobak in vino, iz Romunije mesne in mlečne izdelke, največji prisilni dobavitelj pa je Bolgarija, ki mora pošiljati

ljati konzerve, sadje, tobačne izdelke in žganje. Vse pošiljke iz Bolgarije so naslovljene na sovjetsko okupacijsko oblast,

Kajenje bo postalo spet dražje

Na pobudo finančnega ministrstva nameravajo s 1. januarjem prihodnjega leta dvigniti tudi cene cigaretam in tobaku. Nikakor razveseljiva vest za kadilce, ker podražitev bo znašala kar četrtno današnje cene. Finančno ministrstvo si obeta po zvišanju cen tobačnega blaga okoli 200 milijonov več dohodkov pri davku na tobak. Za opravičilo navajajo, da so tobačni izdelki in tobak v Avstriji cenejši kot v drugih državah, čeprav konsumenti vedo, da so predvsem cigarete pri nas lažje po teži in pogosto tudi slabše kvalitete kot drugod. Zaradi tega je nujno, da so tudi cenejšje.

Iz teh razlogov je dvomljivo, če bo finančno ministrstvo doseglo pričakovane

ki ne plačuje nobenih carin in pusti na dolgu tudi transportne stroške. Cene za dobave iz satelitskih držav določajo sovjetske okupacijske oblasti in te cene so tako nizke, da dosega komaj eno tretjino prave vrednosti blaga.

uspehe. Nujno namreč ni, da bi moral državljan kaditi, ker kakor je znano, nekadilec si po izkušnjah še ni škodoval na zdravju in zaradi tega nihče ni prej umrl. Na drugi strani pa je dežela poplavljen z inozemskimi tobačnimi izdelki in bo zvišanje tobačnih cen le pospešilo tiho tapstvo tega blaga. Verjetno je, da bo odločba o povišanju cen tobaka in tobačnih izdelkov zmanjšala potrošnjo in bo uspeh za državno blagajno le negativen.

Na drug način si je pomagala Nemčija, da je dosegla za potrošnjo tobaka več davkov. V Nemčiji na primer so znižali cene za okoli 17 odstotkov in so tako močno dvignili konsum, kar je zvišalo dotok davkov na tobak.

Blaž Singer:

Gorski kmet in njegovo gospodarstvo

(Konec)

Samo po poti povečanja hektarskih donosov na svojih travnikih in njivah preko povečanja števila molznic in kvalitete dobro predelave mleka bo prišel gorski kmet do danes in v bodoče moderne hitrega pridelovanja mesa (baby beef in prašiči) in si tako postavil svojo poglavito panogo — reko živine in pridelovanje mesa in maščob — na solidnejše temelje. Le po tej poti bo njegovo delo postopoma bolj poplačano, olajševal si bo svoje življenje in kar je bistveno, prilagodil bo svojo glavno proizvodno panogo — živinorejo — zahtevam potrošnikov.

Naloge gorsko-kmečkih občin

Da pa bo gorski kmet po tej poti uspešno napredoval, mora njemu priskočiti na pomoč najprej občina, kot najbližji predstavnik državne uprave v prvi vrsti na dveh področjih:

Oskrbeti mora prvič dobre plemenske bika in sicer manj po zunanosti, temveč predvsem po rodovniško izkazani dobri molznosti in visoki toščobnosti mleka njegovih prednic. Občine nasproti gorskim kmetom hudo grešijo, če varčujejo v proračunu za nakup plemenskih bikov, kajti slabi biki zaplajajo še slabše potomstvo in hromijo molznost krav. To pa se

pravi, da občina, ki kupuje slabe bika, zavira produktivnost dela svojega kmečkega prebivalstva, kar koncem koncev pomeni, da slabi sama sebe.

Druga dolžnost gorskokmečkih občin pa je, da ustvarijo in organizirajo krajevne posnemalnice mleka, ponekod tudi predelavnice mleka v maslo in sir. To je dolžnost gorskih občin zaradi tega, da bo njihovo kmečko prebivalstvo lahko spravilo toščo mleka direktno ali predelano v maslo (putr) na trg, po drugi strani pa obdržalo dragocene živalske beljakovine za krmljenje in hitro pitje prašičev in mladih govejih živali, ki jih mora drugače drago kupovati in dovažati iz doline. Da spada med organizacijo takih posnemalnic in predelavnic mleka s strani občin tudi skrb za izvežbanje za ta dela sposobnih ljudi, ni treba posebej poudarjati. Samo po sebi se tudi razume, da je stvar občin, da povzdignejo svoj glas za pomoč iz deželne oz. državnega proračuna za uresničenje teh nedvomno koristnih ukrepov.

Stvar gorskih kmetov pa je že danes, da sami dajo pobudo za ukrepe in v primeru potrebe pritisnejo na svojo občino, po drugi strani pa, da izkoristijo zimski čas za najosnovnejšo izobrazbo, ki jo bodo potrebovali na tej poti.

Problem žita in krompir

Še sedaj ni končana debata po strokovnih listih, ki jo je pred dobrim letom sprožil prof. dr. Löhr s priporočilom, naj gorski kmetje ne opustijo pridelovanja žita. Veliko je bilo v tem vprašanju glasov in argumentov za, prav tako jih pa ni manjkalo proti. Pravilno bo vendar ravnal le oni gorski kmet, ki bo skozi eno leto zapisoval, koliko dela ga je stalo pridelovanje rži, ovs, pšenice in ječmena, da bo potem na pridelku in na ceni žita videl, ali in katera vrsta in sorta se mu kolikortoliko splača. Brez žita že z ozirom na plodored rastlin in očiuvanje rodovitnosti zemlje na polju ne bo šlo, kajti samo travništvo prav tako ne more biti uspešno, kakor je zaenkrat še dvomljivo gojiti na njivah same okopavine. Gre torej le za vprašanje, katero vrsto žita in katero sorto. Čeprav utegne biti pridelovanje žita pasivna postavka gospodarskega računa, se ga bo le treba držati, za izenačenje računa pa poskrbeti za pridelovanje rastline, ki daje v združeno-organiziranem okviru prav v gorskih predelih lahko najodličnejše dohodke. Ta rastlina je krompir in njen združeno-organiziran okvir je pridelovanje krompirja za seme.

Ni novost, da imajo prav naši gorski predeli najodličnejše pogoje za pridelovanje visokovrednih semenskih gomoljev krompirja. Tudi ni mogoče oporekati, da je krompir najbolj odporen proti suši, moči in toči, da je torej po vseh teh last-

nostih, krompir poleg živine druga noga, na kateri bi morala stati vsaka naša gorska kmetija. Meso, maslo in semenski krompir so in bodo tržni produkti gorskih kmetov.

Semenski krompir kot tržni pridelek v naših predelih bo vedno deležen živnega povpraševanja in ga bo lahko prodati. Organizacijsko osnovo za pridelovanje in vnovčenje semenskega krompirja smo ustvarili lani z Južnokoroško semenarsko zadrugo, ki bo letos — v drugem letu svoje poslovanja — oskrbela južne predelce z 400.000 kg semenskega krompirja, to je za 400% več pridelka kakor v preteklem prvem letu.

Škoda je le, da še ni uspelo prepričati znatnejše število naših gorskih kmetov, da bi se vključili v to zadrugo, ki je v prvi vrsti njim namenjena, ter se poslužili njenih koristi. Upajmo, da bo ta pobuda našla primeren odziv in da bodo med letošnjimi novimi naročniki semenja za razmnoževanje v prvi vrsti gorski kmetje.

Ni moj namen iti v vprašanju gospodarstva gorskih kmetov v še obširnejša razglabljanja. Hotel sem samo nakazati položaj gorskega kmeta danes, ko stoji celotno naše kmetijstvo na odločilni prelomnici ter podati par svojih misli za novo pot, kot prispevek za lažjo orientacijo vsem, ki so gorski kmetje in tistim, ki imajo z njimi neposredno ali posredno opravka.

Izbor odlomkov iz knjige VLADIMIR DEDIJER: JOSIP BROZ TITO

7. nadaljevanje

NARODNOOSVOBODILNA VOJNA

Izdajalci

Tudi izdajalci vseh vrst so dvignili glave. Najprej komisariat Milana Aćimovića, bivšega upravnika mesta Beograda, in nato vlada Milana Nedića; vzpostavili so civilno oblast po vsej Srbiji in nato žandarmerijo ter tako omogočili Hitlerju, da je izkoriščal Srbijo kot svojo bazo za vojno proti združenim narodom. Spet se je začelo delo v rudnikih bakra in svinca v Srbiji, pričel se je izvoz žita in masti v Nemčijo, ustanovljene so bile borze dela za dobavljanje delavcev iz Srbije nemškim vojnim tovarnam. V Hrvaški je isto delal Ante Pavelić. V Sloveniji je bivši ban Natlačen sestavil deputacijo, ki se je šla v Rim pokloniti Mussoliniju. Od starih političnih strank je vse molčalo. Vodstva so večinoma pobegnili s kraljem v tujino, tisto kar je ostalo, pa je ali pasivno gledalo, kaj delajo Nemci, ali pa se je pridružilo okupatorju in mu pomagalo ropati deželo.

Plenum CK KPJ v Zagrebu

V teh razmerah je konec aprila 1941 Tito sklical v Zagrebu plenum Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije. Priti na ta

VRHOVNI NEMŠKI POVELJNIK V SRBIJI JE RAZPISAL NA GLAVO TOVARIŠA TITA NA GRADO 100.000 ZLATIH MARK

plenum je bilo izredno težavno. Vsa Jugoslavija je bila prepletena z novimi mejami, za potovanje iz mesta v mesto je bilo treba imeti posebne dovolilnice, še bolj pa za gibanje iz ene okupacijske cone v drugo. Povrh vsega je nemško poveljstvo vsak tretji, četrti dan spreminjalo obliko dovolilnic, da bi preprečilo morebitno ponarejanje. Po skrbnih pripravah je bil sestanek CK v nekem stanovanju v Zagrebu in je trajal en dan. V začetku je imel Tito podrobno poročilo o položaju v državi, nato pa se je začela razprava. Prišlo je do vprašanja vstaje proti okupatorju. Sklenjeno je bilo, da mora imeti vstaja najširši značaj, da mora zajeti vse tiste, ki so pripravljeni dvigniti se proti nacistom in fašistom. S tem je bila postavljena osnova narodnoosvobodilne fronte. Edvard Kardelj je poročal, kaj je na tem področju v Sloveniji že storjenega. Tam je bil že prej, in sicer 22. aprila, sestanek med predstavniki KP Slovenije, krščanskih socialistov, Sokolov in skupine kulturnih delavcev, kjer je bilo sklenjeno, da se bo ustanovila skupna fronta za boj proti okupatorju.

V svojem govoru je Tito jasno predložil perspektivo, pred katero je bila Jugoslavija. Dejal je, kakor se spominja Milovan Djilas, da je treba sedaj izdati vse ukrepe za prevzem oblasti, da je buržoazija ne bo nikdar več prevzela, da se bo vstaja proti okupatorju razvijala tako, da to ne bo nikakršna buržoazna revolucija, temveč da bodo delovne množice prišle neposredno do oblasti.

Na plenumu je bilo nadalje sklenjeno, da je treba intenzivno nadaljevati zbiranje orožja po vsej državi, da je treba v mestih in po vaseh ustanovljati udarne skupine s komandanti na čelu, da naj se začne tečaji za prvo pomoč in zbiranje sanitetnega materiala.

Takšno je bilo stališče CK KPJ konec aprila 1941. leta. Ti sklepi so bili večinoma objavlje-

ni v posebni številki »Proleter« in prav tako tudi s posebnimi letaki. Naleteli so na zelo velik odmev po vsej državi. Dotlej je vse molčalo. Nikogar ni bilo takrat slišati v Jugoslaviji pod Hitlerjevim škornjem. Komunistična partija Jugoslavije je bila tedaj edina stranka, ki je klicala na boj proti okupatorju, Komunistična partija Jugoslavije je bila tedaj edina stranka, ki je delala v vseh deželah Jugoslavije in ki se je jasno izrekla za enotno Jugoslavijo.

(Dedijer v naslednjem opisuje preselitev Centralnega komiteja iz Zagreba v Beograd.)

Priprave za vstajo

Iz vseh krajev Jugoslavije so prihajala v CK poročila, da priprave za vstajo uspešno napredujejo. Tako so bile v Srbiji maja in junija v vseh okrožnih partijskih organizacijah partijske konference in posvetovanja. Na konferencah in posvetovanjih so razpravljali kot o osnovnem vprašanju o pripravah za vstajo, o ustanavljanju udarnih skupin in desetih za vojaško vežbo, o zbiranju orožja in sanitetnega materiala. Že tedaj so bila izpopolnjena vsa okrožna partijska vodstva, v kolikor so kakšni tovariši padli ali pa bili odpeljani v ujetništvo. Pri vseh okrožnih komitejih v Srbiji so bili nekateri člani komiteja določeni za posebno delo in so bile ustanovljene vojne komisije. Pospešeno so delali za nadaljnje formiranje okrajnih vodstev in poverjeništev.

Podobna poročila so prihajala tudi iz drugih krajev države. V Črni gori je bilo zbranih okrog 3.000.000 nabojev za puške, 2000 do 3000 pušk, nad 150 puškomitraljezov in drugega orožja. Mimo tega so tudi kmetje skrivali orožje. Po vseh krajih so začeli ustanovljati manjše odrede v velikosti okrog trideset ljudi, ki so bili sestavljeni iz komunistov, najboljših skojevcev in najbolj zanesljivih simpatizerjev Partije. V teh odredih so se tovariši učili ravnanja z orožjem, medtem ko so se žene učile na tečajih za bolničarke o prvi pomoči ranjencem.

V Splitu in po drugih krajih Dalmacije so začeli z ustanavljanjem vojaških bojnih skupin po vrstah orožja z obveznim vojnim vežbanjem. V Šibeniku so zbrali 350 do 400 pušk, 10 do 15 puškomitraljezov, okrog 1000 ročnih bomb in okrog 1500 nabojev.

Tudi v Sloveniji so zelo naglo izvajali sklepe CK KPJ. V Mariboru je bil n. pr. osnovan poseben vojaški komite, ki je imel nalogo, postaviti vojaške referente po ustanovah, uradih, tovarnah, po vaseh in mestih, organizirati vojaške trojke ter sabotaže in diverzantske akcije.

V Bosni so bila pri pokrajinskem komiteju kakor tudi pri oblastnih komitejih ustanovljena posebna telesa, vojaška vodstva, ki so vodila priprave za ustanavljanje udarnih skupin in za zbiranje orožja. Podobna vojaška vodstva so bila ustanovljena tudi pri oblastnih komitejih. Že 6. maja je bilo v neposredni bližini Tuzle partijsko posvetovanje tuzlanske oblasti, na katerem je bil navzoč tudi sekretar CK KPJ za Bosno in Hercegovino Iso Jovanović. Sklepi na tem sestanku so ugotavljali, da je osnovna naloga Partije izvajanje priprav za oborožen boj proti okupatorju; v tem smislu so konkretizirali tudi naloge na terenu.

PARTIZAN HERO, V MLADOSTI IMENOVAN STJEPAN FILIPOVIĆ, JE TAKO HEROJSKO PRISTOPIL K SVOJI USMRTITVI. NJEGOV SPOMENIK JE BIL PRED KRATKIM POSTAVLJEN V BEOGRADU

TOVARIŠ TITO PROUČUJE VOJAŠKI POLOŽAJ ZA SVOJO DELOVNO MIZO NA MLINIŠTU POLETI 1942. LETA

22. junij in vstaja

Ko je nemški radio ob zori 22. junija obvestil svet, da je Hitler napadel ZSSR, je bil Svetozar Vukmanović-Tempo prvi med našimi tovariši v CK v Beogradu, ki je bil to vest slišal, ker je stanoval pri nekem prijatelju, ki je imel radijski aparat. Takoj je odšel k Milovanu Djilasu in mu dejal, da je slišal o izbruhu vojne

USTANOVITEV PRVE PROLETARSKÉ BRIGADE

med Nemčijo in ZSSR. Nato sta oba odšla k nekemu prijatelju in začela vrteti gumb pri radijskem aparatu, ujela Moskvo, toda tam je igrala glasba, tako da se je Djilasu zdelo, da je vstaja vojna ni bila točna. Kmalu nato je umolknila tudi glasba. Djilas in Vukmanović sta odšla k Titu, ki pa je bil že odšel z doma.

Isti dan se je ob dveh popoldne sestal politbiro CK KPJ v stanovanju nekega bančnega uradnika, prijatelja Ivana Milutinovića v Molierovi ulici. Na sestanku so bili navzoči Tito, Ranković, Djilas, Ivan Milutinović, Ivo Lola Ribar in prav tako tudi Sreten Zujović-Crni in Svetozar Vukmanović-Tempo. Od članov politbiroja niso bili navzoči Kardelj, Leskošek in Rade Končar. Značilno je, da je Kardelj, ki je bil ta dan v Ljubljani, popoldne istega dne sklical v Šiški pri Ljubljani sestanek CK KP Slovenije v hiši glasbenika Filipa Bernarda in da so bili na obeh sestankih, v Beogradu in Ljubljani, sprejeti skoraj enaki sklepi, ne samo v splošnih potezih, temveč tudi v podrobnostih. Najboljši dokaz, kako enotna je bila naša Partija, kako pravilna je bila njena dosedanja linija.

Sestanek v Beogradu ni trajal dolgo, morda največ dve uri. Sklenjeno je bilo, naj se izda proglas, v katerem resda ni bilo rečeno, da se začne oborožen boj, pač pa je bilo v njem geslo »uničujte sovražnika«.

Tuje kritike o tej knjigi

MANCHESTER GUARDIAN, 9. februarja 1953, Hugh Seton-Watson

Poglavitna zanimivost knjige je človek Tito s svojima dvema značajema — mednarodnega revolucionarja in jugoslovanskega patriota. Pri tridesetih in štiridesetih letih je preživel svoje dneve v posebni družbi poklicnih revolucionarjev, ki je živela sredi navadnih ljudi. Pri devetinsiridesetih je začel narodnoosvobodilno vojno. To ga je spet pripeljalo med jugoslovansko kmečko ljudstvo, iz katerega je bil izšel. Njegov izredni pogum, vojaška spretnost in genialna nadarjenost za vodstvo so ga postavili na čelo gibanja, ki je zajelo ves narod. V Titu se je vzbudil goreč ponos na njegovo ljudstvo in sočutje do njegovega trpljenja. Izmenjava brzojavk z Moskvo, v katerih so Jugoslovani zaman prosili Rdečo armado za vojaško pomoč, nam to zelo jasno pokaže.

NEWS CHRONICLE, 11. februarja 1953, Vernon Bartlett

Vladimir Dedijer je temperamenten poslanec in novinar, ki je bil eden izmed Titovih najbližjih tovarišev v najhujših dneh vojne.

Mnogo strani svoje knjige je napisal s Titovimi lastnimi besedami. Kjer je črpal iz lastnih izkušenj in spominov, pa se je ogibal pretirano las-kavih pridevnikov, ki so tako skazili Titov življenjepis, ki ga je napisal moj stari prijatelj Konni Zilliacus.

Rezultat ni samo očarujoča pripoved o zelo pomembnem človeku, temveč nam tudi pojasni, zakaj so ljudje, ki bi bili v Veliki Britaniji liberalci ali zmerni socialisti, postali v Vzhodni Evropi preganjani, izobčeni in trpinčani komunisti.

Bolj ali manj slučajno nam oriše najintimnejšo podobo, kar jih je bilo kdaj napisanih o Josipu Stalinu.

Kisajmo krompir za prihodnje leto

Komaj je minulo dobri dve desetletji, ko so začeli propagirati in subvencionirati gradnjo silosnih jam in stolpov za kisanje zelene krme in danes mislim, ni kmeta, ki bi ne vedel o veliki gospodarski važnosti ensiliranja zelene krme. Manj razširjeno odnosno sploh neupoštevano pa je med nami kisanje krompirja za krmiljenje.

Poglejmo praktično stran kisanja krompirja. Za kisanje potrebna jama ali stolp je veliko manjši od drugih silosov in s tem tudi cenejši. V enem ali dveh dneh imaš z vaško ali zadržno parilno baterijo (Dämpfkolonne) ves krompir, ki ga misliš tekom leta pokrmiti, skuhanega in shranjenega. S tem nimaš opravljeno samo težko vsakodnevno delo kuhanja kotla in prenašanja krompirja, temveč si prištediš mnogo drv ali električnega toka; parilnega kotla pa sploh ne potrebuješ.

Če je krompir pravilno ensiliran, ni nič slabši od sveže kuhanega. Živina ga enako rada žre in tudi krmilna vrednost ostane enaka. Ensiliran krompir se brez vsake zgube na hranilnih snoveh drži dolgo časa, tudi več let. V kleti shranjeni surovi krompir zgubi vsled izdihavanja, gnilobe in cimljenja do spomladi okoli 15% hranilne vrednosti. Surovi krompir v kleti je treba prebirati, pri ensiliranem krompirju to delo in tudi navedene izgube izostanejo. V kleti shranjeni krompir vzdrži samo do konca maja, ensilirani krompir krmimo lahko v visokem poletju, ko je največ dela, ko najbolj primanjkuje krme in so svinje najdražje. Samo potom ensiliranja je mogoče slabši ali zmazeli krompir obvarovati pred pokvaro in ga s tem pravilno uporabiti. Zaradi velike gospodarske važnosti je gradnja krompirjevih silosov tudi subvencionirana.

Za konje in govejo živino se krompir lahko ensilira tudi surov. V tem primeru ga je treba oprati in zrezati. Za prašiče pa ga je treba na vsak način spariti.

K parjenemu krompirju je za dosego

Kravje blato pospešuje rast živali

Znano je dejstvo, da antibiotiki (penicilin, streptomycin itd.) zelo pospešuje rast živali. Ameriški strokovnjaki pa so ugotovili, da se nahaja v kravjem blatu vitamin B 12 in V 13, ki delujeta na pospešeno rast živali. Za poizkus so hranili piščance s kravjim blatom in dobili lepe rezultate: piščanci so rasli hitreje. Hranili so tudi kokoši in rezultat tega je bil, da se je povečal odstotek oplojenih jajc. Pozitivno delovanje kravjega blata je v tem, da preprečuje tvorbo in razvoj škodljivih bakterij v želodcu in črevesju živali, ni pa potrebno dodajati kravjega blata v prehrano kravam in drugim prežvekovalcem, ker le te s prežvekovanjem tvorijo v prebavnih vitamin B 12. Skupna uporaba vitamina B 12 iz kravjega blata in antibiotikov je dala zelo lepe uspehe: zaostali prasci so se začeli normalno razvijati, vitamin B 12 pa je potrebno dodajati tudi teletom, predno prično njihovi organi za popolno presnavljanje in prežvekovanje delati.

Siliranje krmila za kokoši

Silos za kokoši si lahko postavi vsakdo: lahko je betonska cev, kateri napravite dno; lahko sod, če ste mu izbili dno; tudi kad in podobna posoda vam lahko služi kot silos za kokošjo krmo. Važno je le, da je silos nepropusten za zrak in vodo. Betonski ali kovinski silos premažite znotraj še s snovjo, katere kislina ne razjeda (asfaltni lak, vodeno steklo itd.). Prav je, če ima silos spodaj odtok.

Kaj boste silirali? Teh stvari vam gotovo ne bo manjkalo: nezamazani odpadki zelenjave vseh vrst — zelja, solate, pesnega listja in slično; otava in otavič, detelja, lucerna, pesa in korenje, mlada koruznica, tudi parjen krompir in podobno.

Vse to zrežite na drobno, čvrsto stlačite posebno ob robah, pokrijte s pokrovom, ki se dobro prilaga in obtežite ga s kamni. Ne bo škodilo, če denete pred siliranjem na dno silosa za ped na debelo ržene slame, da voda laže odteka. Silos postavite na mesto, kjer bo varen pred zmrazjo, sončnimi žarki in dežjem. Odtok po nekaj dneh zamašite s cunjjo, po-

odgovarjajočega odstotka beljakovin treba primešati 5 odstotkov senene rezanice ali pa eno tretjino zelene lucerne ali zrezanega pesnega listja. Sparjen krompir stlačimo v jamo ali silos in — čim smo delo končali — takoj pognemo s starimi vrečami ali čem podobnim ter zadelamo s 30 cm debelo plastjo ilovice. V prvih osmih dneh je vrenje včasih prav burno, večkrat nastanejo mehurčki in izteka tekočina. Tudi pokrov ali zadelavina se rada zrahlja in vzdiguje in jo je spočetka treba vsak dan nanovo dobro stlačiti. Po 6 do 8 tednih je vrenje pri kraju.

Krompir navadno dobro prevre. Do napačnega vrenja pride v mokrih letih, ko je krompir preveč voden in mu nismo dodali rezanice, ali pa če je bil premalo skuhan. Tak krompir ima močan duh in ga živina noče žreti.

Parjenje krompirja za ensiliranje z domačimi navadnimi kotli ali drugimi pripomočki je zelo zamudno.

Vendar si marsikje pomagajo sosede na ta način, da na en dan namestijo pri

Sajavost prašičev

Pri pujskih opazamo velikokrat krastav, temnorjav ali temnočrn umazan ekcem (izpuščaj) na glavi, vratu in hrbtu, ki ga vsled umazano-črne barve nazivamo sajavost. Večinoma so ekscematotne obloge suhe, luskinaste ali krastave, včasih pa je pod njimi mokreč ekcem.

Sajavost je bolezen slabe, enostranske prehrane, ki ne vsebuje vitaminov, rudnin in hranilnih snovi, je pa lahko tudi posledica vzrejnih in kužnih bolezni. Z eno besedo sajavost je avitaminoza, bodisi ker telo ne dobi dovolj vitaminov in hranljivih snovi; bodisi ker jih je obolela čreva ne morejo v dovoljni količini vsrkati.

Sajasti izpuščaj vidimo skoro redno pri kronično bolnih prašičkih s »cementnim«
kašljem, pri hripi, paratifu, pasterelozi, kronični svinjski kugi, glistavosti, a tudi pri krmljenju z ribjo in mesno moko, po odstavitvi od matere brez mlečne in kašaste hrane ali v vlažnih nečistih svinjakih brez pravega nastila in z betonskim tlom.

Nekoliko drugačen izpuščaj dobe odstavljeni, a tudi starejši prašiči, če jih krmimo pretežno z mešanim, kiselkastim napojem, ali morajo ležati več ali manj v gnojnici. Ta izpuščaj v obliki koprivnice in mozoljev začne na notranji bederni strani in po trebuhu. Iz tega se razvijejo večkrat kožne otekline z rumenimi zagnojenimi mozolji.

Sajavost pri pujskih preprečimo s pravilno hrano in nego, oziroma pri notranjih, vzrejnih in kužnih boleznih z zdravljenjem, če ni bolezen že napredovala. Predvsem moramo odstraniti vzroke, zaradi katerih bolezen nastaja. Hrano je treba menjati ter v napoj dodajati saj nekaj, čeprav postane mleka, dobrih otrobov in po možnosti nekaj žličk ribjega olja zaradi vitamina D kot pri rahitisu. Zelena trava, detelja in paša so predvsem priporočljive. Prašički morajo dobiti suh, čisti nastilj, a hlev moramo zra-

enem gospodarju, drug dan pri drugem vse vaše parne kotle in izmenično, enkrat pri enem, drugič pri drugem, sparijo ves za kisanje namenjen krompir.

Za to delo so najbolj pripravne potujoče baterije (Dämpfkolonne). Svočasno so to delo izvrševali deželni kulturni svet po svojih v ta namen najetih ljudeh.

Danes je nakup takšne baterije za posameznika veliko predrag in gospodarsko nerentabilen. Malenkostni pa so izdatki posameznika za ensiliranje krompirja, če se k siliranju odloči cela vas odnosno cela okolica. Mislim, da na združnem polju ni nič lažje uresničljivega, kakor pa skupen nakup in uporaba parilne baterije, ker je riziko poškodb malenkosten in tudi možnost nesoglasij najmanjša. Čas hiti svojo pot, delavcev na kmetih je vedno manj odnosno so z vsakim dnem dražji. Če bomo hoteli še gospodariti, bomo, kakor povsod drugod, morali tudi to plat gospodarstva poenostaviti in tehnizirati.

Branko Gorotanov

čiti. Če je ugodno vreme in pujski niso izhirani ali bolni na kronični kugi, jih pustimo na tekašče ali pašnik.

Zunanje pujske lahko namažemo s tekočim mazilom iz apnene vode in lanenega olja, a glavno je, da odstranimo ali popravimo pravi vzrok izpuščaja in izboljšamo zdravstveno oskrbo ter prehrano prašičev.

Pri hripi, cementnem kašlju, pasterolozi in podobnih vzrejnih boleznih pujskov je treba čimprej podvzeti sanitarne ukrepe, ker sicer živali kmalu zahirajo ali poginejo. Zdravljenje kroničnih hripcav pa je večinoma brezplodno in neekonomično delo.

Sajavosti pujskov so podobni večinoma ekcemi tudi pri tekačih in starejših, kronično bolnih ali zanemarnjenih prašičih. Tudi v teh primerih je glavno, da se ozdravi osnovna bolezen ali izboljša prehrana in oskrba.

P. Š. Ž.

Kako določamo na nov način brejost krav?

Z novim načinom lahko določimo brejost pri kravah že teden po pripustitvi. Na znanstveni ustanovi v Ameriki so ugotovili način, s katerim je možno na preprost in cenen način ugotoviti brejost pri kravah. Nov način so preizkusili na čredi 136 krav in dobili v 91% primerov pravilne rezultate. Na nov način ugotovimo brejost pri kravah s tem, da pregledamo in ugotovimo izpremembo barve v seči (scalnici). V ta namen vzamemo zasičeno vodno raztopino natrijeve soli in indofinola. Seč (scalnico) krave pustimo mirovati 1/2 ure pri sobni toploti. Nato primešamo 5 delom seči en del zgoraj imenovane raztopine. Po 30 sekundah ugotovimo izpremembo barve seči. Seč breje krave pozeleni, seč od krave, ki pa ni postala breja, obdrži neizpremenjeno barvo. Strokovnjaki računajo, da bi se iz črede krav molznic, ki se odvajajo klavnicam, lahko vsaj 10 do 15 % zadržalo brejih krav, če bi bilo možno na ta enostaven način ugotoviti njihovo brejost. Tudi pri nas bi bilo potrebno ta način ugotavljanja brejosti krav preizkusiti, ker bi imeli od tega velike koristi.

Preračunavanje krme za zimo

Veliko je takih živinorejcev, ki zapazijo šele sredi zime, da ne bodo mogli dobro prekrmiti svoje goveje živine do prihodnje zelene krme ali paše. Takrat pa je takšno spoznanje mnogo prepozno, ker tedaj se ni mogoče več uspešno in lahko izogniti preteči in največkrat neizogibni gospodarski škodi. Da ne pride do tega, je treba septembra meseca preceniti množino in kakovost krmil. Določiti ali dognati je treba, ako že ne točno, pa vsaj približno težo pridelanih krmil, ki jih nameravamo pokrmiti goveji živini. Ako nismo tehtali ali kako drugače določili in preudarili n. pr. težko pridelanega sena že poleti ob priliki spravljjanja, je neobhodno potrebno, da premerimo in preračunamo, koliko kubičnih metrov (m³) sena je na skednju, v seniku, v kopi itd. Ko enkrat zvmemo za število kubičnih metrov, ki jih za-

Kaj bomo delali ...

... na polju

1. SETEV IN OSKRBOVANJE OZIMIN

Z roko ali strojem sejano rž zabranamo z lahko brano. Pšenice spravimo naravno lahko s težjo brano v zemljo. Valjanje ozimin v splošnem ni priporočljivo. Kepe ali grudice prsti naj varujejo posevke pred izzimljenjem, pred hudimi vetrovi in mrazom.

2. SPRAVLJANJE IN SHRANJEVANJE KROMPIRJA

Deloma še nadaljujemo z izkopavanjem krompirja. Večji del krompirja se vendar sedaj še nahaja v kupih pod kako šupo ali v lopi ali na skednju, da se primerno izdihava in osuši. To ohlajevanje krompirja traja najmanj tri tedne.

Če smo dali vendar krompir v zasipnico, pregledujemo to dvakrat na teden. Če se toplota v zasipnici od pregleda do pregleda v bistvu ne spremeni, kaže, da je krompir dobro vskladšen. Če spravimo gomolje v zasipnico takoj z njive, je v njej okrog 6—8°C. Toplota se prvih štirinajst dni še nekoliko dvigne, nato se gomolji umirijo in toplota pade. Toplota 3—5°C, ki se znatno ne spremeni, je znamenje, da je krompir dobro vskladšen. Toplotno merimo s toplomerom, in sicer ga puščamo v zasipnici vsaj po 10 minut. Če je toplota nad 8°C, moramo zračiti s tem, da odpremo greben ali prezračevalne naprave in jih po potrebi zopet zapremo.

Za krmljenje namenjen krompir z najboljšim uspehom kisamo. Krompir kisamo po enakih načelih kakor zeleno krmo. Za kisanje vzamemo ves drobn in kakor si že bode posodovani krompir namenjen za krmo. Ker je v prsti veliko raznih glivic, ki škodljivo vplivajo na kisanje, moramo krompir temeljito oprati in z nožem odstraniti gnilobo. Krompir, namenjen za krmo prašičem, moramo pred kisanjem pariti (kuhati).

3. PRED IN OB KOŽUHANJU KORUZE

Storže moramo od koruznih stebel pravilno lomiti. Uporabi pri krhanju obe roki, da se storž odloži tako, da ostane le malo peclja ali skoro nič na storžu.

Kožuhanje je praznik za kmečko mladino. Z ličkanjem ne smemo odlašati, da se kup preveč ne ugreje.

Ako nisi storžev-plemenjakov odbral na njivi, je zadnji čas, da jih odbereš ob kožuhanju, da vendar le prideš do boljsega semena.

... na travnikih

V kolikor ne bi pasli, bi travnike pokrili s krompirjevo ali slabšo zrezano slamo, ki varuje v zimski dobi življenje in rodovitnost v travniški ruši. Taka odeja travnikom čestokrat toliko koristi kot gnojenje.

Kjer ne pasemo, travnike tudi apnimo in uporabljamo v ta namen najuspešnejše oglikovokislino apno. Tudi bo skoraj čas za trošnja tomaževe žindre in kalijeve soli.

... v sadovnjaku

Obiramo zimsko sadje kakor: ontario, boskopske kosmače, bobove, železnikarje, mošančke i. dr. Zadnje so kutine. Pri obiranju ne kvarimo in ne lomimo rodnege lesa. Obrano in prebrano sadje spravimo v shrambe in ga zlasti prve tedne redno pregledujemo in izločamo nagnite plodove. Sadne shrambe naj bodo kolikor mogoče hladne in ne presuše. Hladimo jih z nočnim zračenjem. V presuše postavimo posode z vodo.

Tudi jod je potreben za prehrano živali

Neki svinjerejec v Ameriki je imel v teku enega leta v svoji čredi 50 mrtvih gnezd. Veterinarski oddelek univerze v Illinoisu je ugotovil, da je bil vzrok tako velikega pogina pomanjkanje joda v prehrani plemenskih svinj.

Da bi preprečil zgoraj imenovani svinjerejec pogine prašičkov je mešal med hrano plemenskih svinj določene količine joda in s tem preprečil vse nadaljnje izgube. Jod lahko dajemo živalim v obliki čistih jodnih soli ali pa sredstev, ki jih predpiše veterinar in jih pomešamo med hrano.

vzema seno, pomnožimo to število s težo, ki jo ima kubični meter sena, in dobimo težo vsega pridelanega sena. Podobno kakor težo vsega sena doženemo tudi težo drugih krmilskih pridelkov, v kolikor jih ni mogoče naravnost tehtati. Teža kubičnega metra sena pa ni za vse vrste sena enaka. Ravna se po kakovosti sena, v kakršnem vremenu je bilo seno posušeno in spravljeno, potem ali je bilo pokošeno in spravljeno še dovolj mlado ali že prezrelo itd. Zlasti pa je teža kubičnega metra sena odvisna od tega, kako je uležano. Povprečno tehtata 1 m³ uležanega dobrega sena 80 do 100 kg, slabega 60 do 75 kg, otave 80 kg, deteljnega sena 80 do 95 kg, pšenične slame 38 kg, ržene slame 40 kg, ječmeneve ali ovsene slame 41 do 44 kg, fižolovke ali bobovke 54 do 62 kg, žitnih plev pa 210 kg. (Več prihodnjič!)

KOLEDAR

Petek, 2. oktober: Angeli varuhi
Sobota, 3. oktober: Terezija Deteta Jez.
Nedelja, 4. oktober: Frančišek Serafinski
Ponedeljek, 5. oktober: Placid in tovariši
Torek, 6. oktober: Brunon, Vera
Sreda, 7. oktober: Kraljica rož. venca
Četrtek, 8. oktober: Brigita

SPOMINSKI DNEVI

2. 10. 1869 — Rojen voditelj indijskega ljudstva Mahatma Gandhi — 1942
Ustreljen v gramozni jami v Ljubljani slikar Hinko Smrekar.
3. 10. 1868 — Sklenjen mir na Dunaju — Beneška Slovenija priključena k Italiji — 1918 Nemčija, Avstroogrska in Turčija zaprosile za mir.
6. 10. 1848 — Na Dunaju se začne tako imenovana „oktobrska“ revolucija — 1870 Konec vatikanske države, ki se je pripojila k Italiji.
8. 10. 1826 — Rojen v Podgori pri Kamniku pesnik, pisatelj in narodni buditelj Luka Svetec — 1864 Rojen v Beogradu pisatelj in dramatik Branislav Nušić.

Trgovinski ataše dr. Kusterle smrtno ponesrečen

Dr. Lambert Kusterle, naš rojak rodom iz Bistrice v Rožu, je bil avstrijski trgovinski ataše v Beogradu. Ko se je v soboto vračal z velesejma iz Zagreba, ga je medpotoma blizu Sremske Mitrovice zadela smrtna nesreča. Dr. Kusterle je z avtomobilom, ki ga je sam šofiral, zadel v nek tovorni avto. Sunek je bil tako silen, da je tank za bencin eksplodiral ter je avto zajel ogenj. Ostala dva člana avstrijske delegacije, ki sta se tudi nahajala v avtu, dr. Ernst Runes in dipl. ing. Kloss, sta utrpela poškodbe, od njiju dr. Runes težke, ki jim je te dni tudi podlegel.

Dr. Kusterle je prvotno postal doktor medicine, nato pa je študiral eksportno akademijo in je postal leta 1950 diplomirani trgovec. Nato je nastopil službo v zvezni trgovinski zbornici od koder je potem prevzel posle trgovskega delegata za Jugoslavijo v Beogradu.

Posmrtni ostanke dr. Kusterle so prepeljali v domači kraj, kjer bo jutri, v soboto 3. oktobra, pogreb.

Lovanke

Minulo nedeljo smo praznovali veselo svatovščino. Mlad par, ženin Rudi Grilic in nevesta Marija Božič, sta se poročila in tak življenjski dogodek je treba po naši navadi primerno praznovati. Nad vse veselo ženitovanjsko slavo je bilo pri Kokcu, kjer so ženitovanjski gostje, ki so se jim zvečer pridružili še številni »oknarji«, tovariši in tovarišice Rudija in Marije, v dobrem razpoloženju preživeli noč do poznih jutranjih ur. Svatovščina je potekla v najlepšem redu, brez vsakega prepira, ob plesu in udomačenih ženitovanjskih običajih. Veliko je bilo vmes petja in prepevali so kot škrjančki spomladi in slavčki v poletnih nočeh.

Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo mnogo srečnih let!

Vogrče

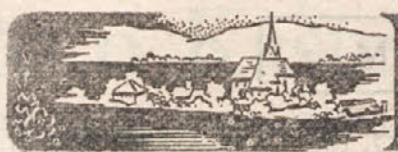
Nenadoma je doletela smrt pomožnega delavca Alojzija Kerbica. Pokojnega Kerbica je marsikdo poznal, bil je miren značaj in je poznal le delo. Med svojimi delavskimi tovariši je bil zelo priljubljen. Pri Vižarju na Dobrovi je stanoval in je v četrtek preteklega tedna pomagal na polju. Naenkrat je mu postalo slabo, moral se je vleči in zadela ga je kap. Zdravnik, ki so ga poklicali, je mogel ugotoviti samo še smrt.

Kratke vesti iz Koroške

V Vrbi je nameraval svoj ženitovanjski dopust preživeti novoporočeni par, ki je pred kratkim v Salzburgu sklenil zakonsko zvezo. Mož in njegova žena Erna sta se podala na ženitovanjsko potovanje in sta se ustavila v Vrbi. Kratko po prihodu je žena začutila močne bolečine in kmalu nato jo je zadela kap.

Obrežno kopališče na Vrbskem jezeru so dne 30. septembra zaprli. Sezonski najemniki hišic in kabin so morali do tega časa prostore izprazniti.

Na cesti iz St. Martina v Poreče je strmomolavil 21-letni ključavničar Viktor Reinsperger in obležal nezavesten s pretresom možganov in zlomom roke. Ponesrečeni je ležal štiri ure nezavesten na cesti, ker med tem časom nikogar ni bilo mimo. Rešilna služba ga je nato prepeljala v bolnišnico.

Po naši zemlji

Zadružna zgradba v Šmihelu pod streho

Lepo število kmetijskih zadrug, gospodarskih in kreditnih, da slutiti, da se je združno gibanje na našem ozemlju živahno razmahnilo. Vedno bolj prihajajo kmetje, ki so čedalje bolj ogroženi po gospodarski stiski in še vedno izpostavljeni izkoriščanju raznih vmesnih profitarjev, do spoznanja, da se vse bolj oprijemajo samopomoči v svojem interesnem združevanju. Na našem ozemlju živi ljudstvo malih in srednjih gospodarjev, kmetov, obrtnikov in malih trgovcev ter predstavlja kapitalistično gospodarsko organizacijo le tuj kapital. V združitvi in medsebojni povezavi postanejo tudi mali močni in pod geslom »vsi za enega, eden za vse«, lahko dosežejo uspehe, ki jih posameznik in vsak sam zase ne zmore.

Razveseljuje, da se je vsled dobre organizacije zadružne centrale Zveze slovenskih zadrug in po njeni pobudi združno življenje po naših vaseh lepo razživelo, da že rodi in bo še rodilo koristne uspehe v borbi za obstoj naših kmetij in za ohranitev slovenskega življa na Koroškem, saj gospodarska neodvisnost je močan činitelj in podlaga tudi za neodvisnost mišljenja in prepričanja.

V zavesti, da so za uspešen razvoj združništva potrebni prostori, skladišča, poslovalnice in domovi, nas veseli tudi živahna gradnja zadružnih prostorov. Veseli nas, da moremo tudi iz pliberške okolice poročati o lepem napredku. Živnorojska zadruga za Libuče in okolico je na primer izgradila na pašniku pri Štobarju primeren hlev in zboljšuje pašnik. Na ta način bo mogla zadruga, poleg drugih svojih nalog v živnorojski stroki, prevzeti na svoj pašnik precejšnje število mlade živine in bo nekoliko odpomogla pomanjkanju paše.

Kmečka gospodarska zadruga Pliberk pa gradi v Šmihelu prepotrebno skladišče. Prostor za gradnjo je dala na razpolago Hranilnica in posojilnica v Šmihelu. Skladišče bo obsegalo tri oddelke. Določen je prostor za garažo za traktor in prikolico, nadalje skladišče za umetna gnojila in razno drugo blago, v zgornjih prostorih pa bo skladišče za žita in krmila. Na južni strani bo lokal za pisarno. Načrt za skladišče je izdelal arhitekt Oswald, zidarska gradbena dela pa izvaja podjetje Rinagel-Moser iz Celovca z delavci iz Doba. Tatarska dela so poverjena mojstru domačinu Ignaciju Korenu, ki se je s svojimi delavci pod vodstvom svojega delovodje Janca Kušaja prav dobro izkazal. Mizarska dela oskrbuje pravtako domačin Janez Drobež iz Šmihela.

Poslopje je bilo že minuli teden pod streho in dogotovljeno v surovem stanju. Kakor je pri gradnjah običaj, je bila minulo soboto zvečer, ob priložnosti, ko so gradbena dela že toliko napredovala, tudi v Šmihelu majhna a prisrčna proslava. Najprej je imela Hranilnica in posojilnica sejo, pri kateri je bil navzoč poslevodeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter. Po končani seji pa so pili tako imenovani »pušeljci«. Prisrčne družabnosti sta se udeležila poleg odbornikov Hranilnice in posojilnice tudi arhitekt Oswald in ing. Moser. Navzoč je bil tudi mojster Koren z nekaterimi svojimi delavci in samoumevno je ostal med svojimi združniki tudi poslevodeči podpredsednik Zveze. Dolgo čez polnoč je trajala proslava. Zadružni odborniki, kakor preizkušeni oče Bicelj, preudarni trgovec Mory, kmet Podev, vsem dobro poznani bivši tajnik Kral in vsi ostali odborniki ter drugi vrli in ugledni možje, med temi tudi poslovodja pliberške zadruge Krištof, ne znajo le z vso predanostjo združni stvari razpravljati samo o resnih in perečih problemih, temveč se po končanem delu in doseženem uspehu tudi sprostiti in v iskreni domačnosti odlično poveseliti. Zadovoljstvo nad uspehom doslej dogotovljene gradnje, duhoviti dovipji ter šale in še dobra kapljica iz Šercerjeve kleti je dvignila razpoloženje in kmalu so napolnili prostor ubrani glasovi domače pesmi. V prisrčni domačnosti se je razvilo pravcato ljudsko petje in povedali so, da je krepko pomagal peti tudi sam poslevodeči podpredsednik Zveze. Ob takem vzdušju je umevno, da se je kazalec na uri dozdevno hitreje pomikal in se je šele v pozni jutranji uri ob zaključku poslevodeči podpredsednik Zveze še enkrat iskreno zahvalil vsem, ki so kakor koli doprinesli k že dozdej doseženemu uspehu pri gradnji skladišča.

Z dograditvijo zadružnega skladišča v Šmihelu bo v naši okolici na področju združništva storjen spet lep korak naprej in prepričani smo, da bo požrtvovalnemu delu preizkušenih združnikov in s pritegnitvijo mladih moči mogoče doseči na združni podlagi mnogo koristi za gospodarsko zboljšanje našega kmetijstva.

Iz Doba pri Pliberku

Zanimivo je, da smo, kljub čedalje večji in popolnejši mehanizaciji kmetijstva, tako preobloženi z delom, da ne utegnemo redno dopisovati v svoj časopis. Izgleda, da se polagoma tudi že pri nas uveljavlja ameriški tempo dela in življenja: vsi si prizadevamo doseči olajšanje dela in modernizacijo v vsakem pogledu, za to so potrebni stroji in razne druge naprave, za nabavo katerih pa je treba še več delati kot bi bilo potrebno zgolj za življenjski obstoj; vendar nas bno sili vsi ves razvoji in potreba konkurenčne sposobnosti in pomanjkanje delovne sile na kmetih pri tem ne igrata najmanjše vloge. Čudno se res sliši »pomanjkanje delovne sile«, ko je pa toliko brezposlenih... a vendar je to dejstvo resnično. Saj naš mali in srednji kmet (veliki so med nami silno redki) ne more nuditi najetemu delavcu tolikšnega zaslužka kot druge gospodarske panoge ter ustanove in zato je tako občuten »beg z dežele«, ki ima za posledico pomanjkanje delovnih moči na kmetih. Jasno je, da se to more zboljšati šele takrat, ko bo naš kmet gospodarsko tako močan, da bo vzdržal korak vzporedno z vsemi ostalimi panogami gospodarstva sploh in ne bo za njimi zaostajal kot sedaj. To pa bo mogoče doseči le s čim popolnejšo mehanizacijo našega kmetijstva ter medsebojno in združno samopomočjo. Da to dosežemo, bomo morali pa še in še počestno pljuniti v roke — tako kot letos in še

bolj... No, letos ves naš trud ni bil zaman, saj je bila dobra letina, le da je občuten zastoj v odprodaji in so cene našim pridelkom v primerjavi z drugim blagom zelo nizke, kar vsej obilni letini zopet znižuje njeno vrednost.

Kakor teden nima samih delavnikov, ampak tudi nedeljo, tako tudi pri nas življenje ne obstoja iz samega dela, temveč prinaša s seboj razne dneve oddiha, veselja in razvedrila. V razdobju enega meseca smo imeli kar troje prošenj ali po domače žegnanj, katera smo po stari šegi praznovali v dveh vaških gostilnah z godbo in plesom ter petjem ob dobri kapljici, ki da vsaj za nekaj uric pozabiti na vsakdanje skrbi in težave našega dela.

Kdor bi mislil, da smo v Dobu sami kmetje, bi se motil, kajti tudi delavcev ne manjka v naši vasi; zlasti so močno zastopani zidarji in tesarji. Eden izmed teh, zidarski pomočnik Franc Žlinder, je s svojimi pridnimi rokami spremenil domačijo iz pritlične v enonadstropno hišo in s tem tako razširil svoje stanovanje, da je postalo zanj samega preveliko. Kako je odpravil ta nedostatek svojega stanovanja, ne bi bilo težko uganiti, tudi če tega ne bi vedeli; čisto enostavno: oženil se je. No, tako enostavno opravilo pa ženitev tudi ni, če še drugih težav, nevšečnosti in skrbi ter stroškov ne bi bilo pri tem, že eno

Južnokoroška semenarska zadruga, r.z.z.o.j.
Celovec, Wulfengasse 15 Tel. 35-38

RAZPIS

Bliža se spet čas za naročila semenskega krompirja za nadaljnje razmnoževanje kot semenski krompir. Letos ima semenski krompir za naročnike razmeroma ugodno ceno.

Vabimo vse kmetovalce, ki imajo resen namen postati pridelovalci semenskega krompirja in člani naše zadruge, da izkoristijo edino priložnost za prihodnje leto in da naročijo

najpozneje do 15. oktobra 1953

pri nas v ta namen potrebno gomolje. Za naročilo pride v prvi vrsti v poštev sorta »Böhmov rani — original«, ki bo predvidoma stal okoli 1.20 šil. za kg, dostavljen v vrečah na bližnjo železniško postajo. Na znanje vzamemo samo pismena naročila. Najmanjša količina znaša 500 kg gomolja, kar zadostuje za površino 25 arov (1¼ birna).

Upravni odbor.

Zahvala

Pokrajinski odbor Slovenske kmečke zveze se zahvaljuje vsem, ki so za časa javne zbirke prostovoljnih prispevkov v mesecu avgustu pokazali dobro voljo in s prispevki pripomogli, da bo kmetijska šola v Podravljah v odgovarjajoči meri služila koristim našega kmečkega prebivalstva.

V prvi vrsti se Pokrajinski odbor zahvaljuje vsem zbiralcem, ki so ob obilnem poletnem delu še našli časa in požrtvovalno zbirali prispevke. Nadalje se z izrazom priznanja posebno zahvaljuje onim našim ljudem, ki so navzlic svojim revnim razmeram doprinesli v zbirko odločilni delež in pripomogli do prav lepega uspeha zbirke.

Ta doprinos našega ljudstva bo urejevalce kmetijske šole v Podravljah in učitelje na njej podžgal v stremljenju, da spravijo šolo na takšno višino, kakršna je potrebna v težavni borbi za nadaljnji napredek našega kmetijstva in naših kmečkih ljudi.

res primerno, v vseh pogledih neoporečno dekle najti ni danes tako lahka reč (ko so dekleta na splošno tako zelo usmerjena bolj na orožnike, carinike, učitelje in razne druge »gospode«). Mnogo, in sicer običajno najbolj fletnih, jih gre v Švico, od koder se le nekatere vrnejo. Toda kdaj se je že partizan ustrašil težav in neprijetnosti, kaj šele, da bi odnehal dokler ni dosegel cilja. Tudi naš vrli Franc je bil partizan; zapustil je bil nemško vojsko ter se pridružil borcev za svobodo in po vojni je v jugoslovanski vojski doslužil vojaški rok ter se vrnil leta 1946 domov, kjer je takoj pridno prijel za delo ter sodeloval pri igrah in drugih slovenskih kulturnih prireditvah. Takemu vrlemu mladeniču pač ni bilo težko najti si družico za življenje, katero je dobil v Micki Kroff, p. d. Hribernikovi v Dobu. Kakor Franc, je tudi Micka priljubljena pri ljudeh, zlasti dekletih, katerim je na raznih šivalnih tečajih v domačem jeziku posredovala mnogo znanja in spretnosti v šivanju, saj je odlična šivilja. Mlademu paru želimo obilo sreče na skupni življenjski poti!

Bistrica v Rožu

V bližini elektrarne v Medvedjem dolu je neki carinski uradnik iz Bistrice ustavil in prijel nekega umrljivega moškega. Ker se neznanec ni mogel izkazati, ga je hotel carinik povesti na carinsko postajo. Aretirani moški pa je medpotoma zbežal in carinik je najprej dal ustrahovalni strel in ker se ni ustavil, je pomeril za njim ter ga zadel v nogo. Ranjeni ubežnik je povedal, da je 55-letni begunec Alojz Krajger iz St. Vida na Savi. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico v Celovec. Krajger je osumljen, da je nedavno izvršil nek vlom.

NAJBOLJŠE OBVESTILO

Po znatnih izplačilih dobitkov vsepovsod znana poslovalnica J. Prokopp, Dunaj VI., Mariahilferstr. 29, je današnji nakladi priložila zanimiv prospekt. Vse možnosti igre so stvarno in izčrpno prikazane.

Z A G O S P O D I N J O I N D O M

Spanje je za človeka, kar je
za uro vsakdanje navijanje

Kar naprej pravijo mnogi ljudje, da je spanec tat, ki nam kraje dragoceni čas, saj nam odvzame skoraj tretjino življenja. Le redkokdo pa reče, da mu je žal za ure, ki jih je kar tako zabil. O tem ljudje le malokdaj razmišljajo, če pa že, smo presenečeni nad tem, kaj vse napravimo, da bi skrajšali čas, ki ga ne prespimo. Toda — mar je spanec res tak ropar, če prezdehamo ure, kadar smo budnik?

Spanec nam daruje energijo in obnavlja človeške moči. Star ljudski rek pravi, da mu navadno naložimo vse svoje dnevne težave in skrbi. Hipnos, stari bog spanja, je velik dobrotnik, ki pravzaprav vedno le daje, nikoli ničesar ne jemlje. Mnoga življenjska vprašanja, ki se nam kajkrat zde neznan, po okrepčujočem spanju niso več tako črna in zapletena, niso več nerešljiva. Govorica, da je treba vse najprej prespati, le ni tako nepomembna, kot se nam zdi, kadar to povemo kar tjavdan. Spanec jemlje trnjo ostrino, ublaži strasti in hladi preostre zahteve.

Spanje za človeka prav to, kar je za uro vsakdanje navijanje, je dejal Schopenhauer, ki je bil zagovornik izdatnega spanca. O tem je nekeje zapisal: »Spanje, to so obresti, ki jih dajemo Smrti. Ta bo zahtevala vračilo glavnice tem pozneje, čim točneje ji bomo plačevali izdatne obresti. Obresti je treba plačevati ob času. Ko slab plačnik spozna, da je pravzaprav sleparil, je po navadi že prepozno.«

Določati čas, potreben za počitek, je odveč, saj lahko vsakdo sam spozna, koliko ga potrebuje. Temu zadostuje pet ur, drugemu pa bi jih bilo deset premalo. Zdi se, da imajo odrasli ljudje težave s tem, kar ve vsak otrok in celo vsaka žival, sicer bi kaj lahko ugotovili, da spanje pred polnočjo bolj krepki kot po polnoči.

Kdor se je dobro naspal, ta tudi delovni čas bolje izkoristi. Hkrati z novim življenjskim načinom nam spanec podari dobro voljo. Če prideš spočit na delo, se ti ni treba bati, da hvališ dan pred večerom.

V spanju pridemo v tisti skrivnostni svet, ki v nas tke niti iz dežele sanj. Umetniki so že v davnih dneh predpostavljali spanec kot mladeniča s krili na seneh ali na plečih. V rokah je imel makovo steblo ali sanjski rog, iz katerega je stresal spanec na ljudi pod seboj. To je bil Thanatos, dvojček Smrti. Ponekod po svetu pa starši razlagajo otrokom, da je spanec peščen možiček, ki nam natresa pesek v oči, da jih zapremo in se zaziblujemo v sanjski svet.

Kuharski recepti

Gobe z makaroni

Vzemi makarone, sveže gobe in smetano, presno maslo, čebulo in malo moke.

Makarone razlomi za prst dolge in kuhaj v slanem kropu 20 minut. Kuhane odcedi, polij z mrzlo vodo in pusti, da se odtečejo. Gobe osuži, zreži na listke, jih popari in naglo odcedi. V kozico deni dve žlici presnega masla, v spenjenem zrumeni žličko drobno zrezane šalotke ali čebulje, nato prideni še zelenega peteršilja in poparjene gobe. Potrosi jih s soljo,

poprom in praži toliko časa, da se posuše. Nato jih potrosi z žlico moke, premešaj, dodeni nekaj žlic smetane, lahko tudi malo vode ali juhe in makarone. Vse skupaj zmešaj, postavi za malo časa v gorko pečico in pusti, da se malo popeče. Serviraš lahko kot samostojno jed s solato ali pa narediš gobe zase in makarone zase ter daš vsako jed posebej na mizo.

Paradižnik na laški način

Potrebuješ zrele paradižnike, žlico presnega masla in žlico olja, peteršilj, česen in parmezan.

Olje in presno maslo speni na štedilniku, prideni drobno zrezanega peteršilja in česna, dodaj paradižnike, ki pa jim prej odstrani pečke. Postavi v pečico, da se popečejo. Pečene potrosi z zribanim parmezanom in daj k mesu na mizo.

Marelična torta

Rabiš 4 jajca, 8 dkg sladkorja, 8 dkg moke, lupino od ¼ limone, marelice.

Rumenjake mešaj četrte ure, prideni sladkor in zrezano limonovo lupino. Potem primešaj trd sneg z moko in deni v pomazan tortni model. Marelice obriši, odstrani koščice, lahko jih tudi zrežeš na koščke in potrosiš po torti. Povrhu marelic potrosi s sladkorjem. Postavi torto v vročo pečico in jo peci pol ure.

Nadomestila za mleko iščejo

Znanstveniki že dalj časa iščejo hranila, ki bi vplivala na človeški organizem tako kot mleko, a bi jih bilo pridobivati poceni iz krajevnih surovin. Po vsem svetu se kaže čedalje hujše pomanjkanje mleka, zato so znanstveniki nadrobno raziskali vrednost rastlinskih mešanic, ki jih dodajajo kot hrano otrokom v neki nemški sirotišnici. V tem mladinskem domu so bili otroci od šestih mesecev do enajstih let, torej tiste starosti, ko jih je posebno težko prehraniti brez mleka. V hrani za te otroke je bilo malo živalskih proteinov, strokovnjaki pa so iskali nadome-

stek za kravje mleko, oziroma tiste hranljive rastlinske sestavine, ki bi mogle nadomestiti mleko. Otroci so se lepo razvijali, posledic pomanjkanja mleka ni bilo opaziti. Kravje mleko namreč ne vsebuje nič takega, česar bi ne bilo mogoče nadomestiti z ustreznimi rastlinskimi sestavinami. Kot uspešen nadomestek za mleko se je izkazala moka iz kikirikija, pa tudi sončnično seme, soja in ribe. Angleški medicinski svet za znanstveno raziskovanje je ustanovil v Kampeli (Uganda v Afriki) posebno postajo za znanstveno raziskavo hranil, ki bodo nadomestila mleko za dojenčke.

Z D R A V S T V E N I K O T I Č E K

Kaj je išias in kako se zdravi

Med raznimi boleznimi, ki tarejo ljudstvo, pogosto srečujemo išias. Beseda išias ne pomeni bolezn same, temveč samo znak nekega obolenja, neke motnje v notranjosti, kakor je na primer bolečina v lici znak obolenja čeljusti ali zoba, bolečina v trebuhu pa recimo, znamenje vnetja slepega črevesa. Do pred nedavnim je bilo veliko zmede v pogledu nastanka išiasa in še danes splošno slišimo ljudi, ko govorijo, da imajo išias, da so se prehladili, da so stali na prepihu ali v mokrem in podobno. Zdravniki pa so pripisovali bolezen vnetju živca, ki poteka zadaj vzdolž spodnjih udov.

Ni pa še minilo leto, odkar so učenjaki ugotovili, da v ogromni večini primerov (najmanj 80 odstotkov) gre za neko posebno poškodbo v hrbtenici, ki je precej pogosta in zaradi tega nastajajo bolečine v velikem živcu spodnjih udov. Vnetje živca pa je prav redko.

Število prizadetih ljudi je precejšnje in bolezen najdemo česče pri moških kot pri ženah, posebno pri mladih moških, največ delavcih.

Kot smo omenili, gre v večini primerov za neko poškodbo hrbtenice. Hrbtenica namreč ni toga palica, temveč jo sestavljajo mnoga gibljiva vretenca, ki imajo v ta namen neke blazine, ki to gibljivost in elastičnost omogočajo in blažijo trde udarce. Vretenca obdajajo hrbtne možke, ki prenaša povelja možgan za gibanje udov (toplota, mraz, bolečina) pa potujejo nazaj v možgane. S hrbtne možga se odcepijo živci, ki potujejo skozi drobne odprtine na vretencih ven iz hrbtenice proti udom. Če se sedaj tista blazinka, ki blaži udarce med vretenci, poškoduje, lahko delček izstopi kot nekakšna kila in pritiska na istotam izstopajočo koreninico živca, ki se skuša umakniti temu pritisku. Če ta živec na-

pne s kakšnim telesnim gibom, bo živec pritisnil na štrleči del med vretenci in prav tu je najpogostejši vzrok velike bolečine v križu in vzdolž spodnjega uda, kar imenujemo išias. Pravilno pa bi morali reči: kila medvretenčne plošče, kar povzroči išias.

Poleg te poškodbe, ki povzroča pritisk na živec, poznamo še nekaj bolezenskih stanj, ki lahko povzročajo iste ali podobne bolečine, toda to je bolj poredkoma. Pač pa so to lahko posledice zloma, TBC ali drugih obolenj samo hrbtenice, dalje vnetja z gnojenjem v sosesčini živca (na primer gnojenje od injekcije), poškodba ali udarec živca samega in končno, toda prav redko, vnetje živca samega.

Glavni znak tega obolenja je bolečina, ki se v večini primerov začne v križu in izžareva navzdol v desni ali levi spodnji ud. Bolečina se lahko pojavi ostro, nenadoma, ali pa postopoma in narašča vedno bolj. Zelo pogosto nastopajo te bolečine v napadih, med katerimi je lahko daljša ali krajša doba, bolnik nima prav nobenih težav. Približno polovica bolnikov bo povedala, da so se težave prvič pojavile ob kakem večjem telesnem naporu, na primer dviganju bremena, ali pa že samo pri vzravananju iz predklopa. Poznejši napadi pa se lahko pojavijo že iz manjšega vzroka, na primer pri obratu trupa. Bolečine so včasih zelo hude in vsak nepredvidni gib jih še zaostri. Obračanje v postelji je zelo previdno in počasno, vsako kašljanje ali kihanje bolečine poveča. Bolnik hoče čim bolj razbremeniti živec od pritiska, zato se drži sklonjen naprej, bolečo nogo drži skrčeno, hodi z veliko težavo in se z rokami opira na zdravo stegno. Včasih čuti v nogi neko ščemenje, mravljinčenje, včasih tudi šibkost stopala, ki ga »slabo drži«, kot se izraža.

Zdravnik bo pri pregledu ugotovil, da hrbtenica ni naravno oblikovana, da je njena gibljivost manjša in boleča, da je dvig iztegnjene bolne noge zelo boleč, ker se pri vsem tem pretisnjeni živec še bolj napenja preko štrlečega mesta v hrbtenici. Če bo zdravnik pritisnil zadaj na bolno stran stegna ali krače, to je na mesto, kjer v globini poteka živec, se bo bolečina zelo zaostila. Pritisk na križ bo zelo boleč, točno v omenjenih predelih pa bo koža manj občutljiva. Rentgenska slika bo pokazala lahko več sprememb na okostju hrbtenice, lahko pa tudi prav nobene, ker medvretenčna plošča ne daje sence.

Zdaj, ko sodobna medicina pozna glavne vzroke nastanka teh bolečin, se zdravljenje išiasa obrača v novo smer. Še pred nedavnim so omejevali to zdravljenje na uživanje raznih zdravil, na injekcije, obsevanje, obkladke in podobno. Le redkokdaj so operirali. Danes pa operativnim potom odstranijo poškodovano medvretenčno ploščo. Toda še vedno operacijo odlagajo do takrat, ko so izčrpane vse druge možnosti zdravljenja (razne vaje za krepitev hrbtne mišice, mirovanje trupa v stezniku, neprekinjeno ležanje na trdem ležišču kake tri tedne).

Sodobno zdravljenje običajnega išiasa je zelo dolgotrajno. Od bolnika zahteva potrpežljivost in spoštovanja zakonov, ki temeljijo na preprečevanju ponovnega izstopanja delca poškodovane medvretenčne plošče, kar pri dolgotrajnem ponavljanju privede do nepopravljivih komplikacij. Toda temeljito zdravljenje lahko bolniku prihrani mnogo ponovnega trpljenja ob ponavljajočih se napadih. Če se bolnik ne zdravi, postanejo bolečine trajne, brezkončne težave mu grene življenje ter onemogočijo delo in gibanje.

PRAVNE ZADEVE

V PRIMERIH

Še o pooblastilih

Če kdo naprosi in pooblasti koga drugega, da opravi določen posel namesto njega, bo navadno iz tega dogovora, — in naj si bo ustmen ali pismen, — tudi razvidno, če je to opravilo smatrati kot brezplačno uslugo, ali za dejanje proti plačilu.

Tudi plačilo samo se bo dalo razvideti ali iz dogovora, ali iz kakih zakonitih določb, ali pa iz splošno znanih običajev. Tudi vprašanje, če je bila izvršitev dobra, pravilna, slaba, ali celo škodljiva, se bo dalo rešiti iz dogovora, ali običaja, iz zmožnosti in znanja pooblaščenca, ali pa iz okolnosti, da je pooblaščenec ravnal proti dogovoru, proti splošno znanemu pravilnemu načinu, proti pravilom svoje obrti in stanu, za kar je seveda odgovoren.

Zgodi se pa tudi, da kdo namesto drugega kaj izvrši brez naročila in pooblastila! V tem slučaju razlikuje zakon dve možnosti. Če se kdo samo iz lastnega nagiba vmeša v tuje posle, je odgovoren za vse posledice, torej za celotno škodo, ki je komu iz takega dejanja nastala, skupaj z dobičkom, ki ga je vsled tega izgubil. — To je splošno merilo. — Pripeti se pa, da kdo pomaga drugemu, ali, da opravi namesto njega kako delo v sili in posebni težkoči, ali nevarnosti, če tudi nenaprosen in nepooblaščen, tudi radi tega, da mu odvrne kako škodo!

Takemu pomagaču mora drugi, za katerega je prvi kaj storil, povrniti potrebne in stvari primerne izdatke, tudi če pomagač postavljenega namena brez svoje krivde ni dosegel. Na noben način pa tudi tak prostovoljni pomagač ne more zahtevati posebnega plačila za svoj trud in izgubo časa! Najnavadnejši taki slučajji so pomoč pri požarih, povodnjah, če kdo pomaga kakemu ponesrečencu v sili, ga spravi domu, ali v bolnico, če se ponoči pelje v oddaljeni kraj po zdravniku, ako v nevarnosti domačini ne morejo, in slični slučajji.

Drugačna pa je stvar, če opravi kdo kak posel za drugega brez prej označene nujne, svojevoljno, nenaprosen, in brez pooblastila. V tem slučaju pa je treba postaviti vprašanje, če je prostovoljni pomagač brez potrebe izvršil to opravilo v očitno in prevladujočo korist drugega, kajti le, če je korist drugega dovolj jasna in pomembna, more prostovoljni pomagač zahtevati povrnjene izdatke, in nič več! Če pa prvi ni imel nobene take očitne koristi, mu ni treba plačati nobenih stroškov, nasprotno mora tak nepoklican pomagač prvemu na zahtevo, postaviti vse v prejšnji stan, če pa to ne bi bilo več mogoče, mu mora plačati popolno odškodnino.

Razumljivo je, da pri takih prilikah še slabše odreže tisti, ki za drugega izvrši kak posel celo proti jasni volji drugega! V tem slučaju izgubi seveda vse to, kar je sam izdal, mora pa po potrebi plačati ne samo popolno škodo ampak tudi še kak poseben dobiček, ki bi ga bil prej ali slej dosegel prvi, brez vmešavanja drugega.

Malo drugačna postane slika tedaj, če kdo za koga drugega kaj plača, kar bi bil moral ta po zakonu sam plačati, ali če drugi kaj napravi, kar bi bil moral prvi po zakonu sam napraviti.

Recimo, da je kdo plačal za otroke, kar bi bili morali po zakonu starejši, za ločeno ženo, kar bi bil moral obsojeni mož sam plačati, če javi nevarno nalezljivo bolezen, kar bi bili morali domačini sami javiti in tako dalje. V teh slučajih je seveda zahteva na popolno povrnitev izdatkov in plačila za storitve umevna.

Drugačni, če tudi slični slučajji se pripetijo, če kdo uporablja kak predmet na korist drugega. Če je drugi storil to svojevoljno, brez prošnje in naročila, more lastnik predmet brez vsega zahtevati nazaj in če treba tudi odškodnino za obrabo, ako pa to ne bi bilo več mogoče, pa lahko zahteva vrednost za časa uporabe, tudi če bi vrednost predmeta vsled poznejše uporabe splahnela. Je pa tudi mogoče, da se take uporabe, radi gospodarskih protiuslug pri uporabah, ponavljajo, posebno pri dobri sosesčini. Če zahteva prvi lastnik v takem slučaju kako odškodnino samo radi nenadnega prepira, toda proti običaju, bo taka zahteva od sodišča zavrnjena! To pa je slično, kakor če v zgoraj omenjenem slučaju kdo stalno ali vsaj večkrat, stori kako opravilo brez očitnega namena, da napravi to za plačilo. Kajti če se to medsebojno večkrat zgodi, mora tisti, ki hoče pri novi priliki vendar zahtevati plačilo, to tudi že prej vsaj namigniti.

V zvezi z vprašanjem pooblastitve, in v zvezi s slučajji vmešavanja tretje osebe v posamezne posle, je toliko posebnih slučajev, da se bomo mogoče še kdaj z njimi pečali.

Mogoče pa ne bi bilo slabo, če bi nam naši bralci sami povedali, ali pisali, kaj jih najbolj zanima, in jim bomo po možnosti radi ustregli.

Nekoliko o Kaštel Lukšiču, kraju, kjer so letovali naši otroci

Mladim koroškim letoviščarjem, našim otrokom, ki so letovali v letošnjih počitnicah na morju, še pogosto uhajajo misli na sinjo Jadransko obalo, kjer so videli in doživeli toliko lepega. Tovariš koroških otrok, učitelj Janko Gačnik, jih je obiskal ter o tem obisku napisal naslednje:

O Kaštel Lukšiču je »Slovenski vestnik« že pisal. 95 otrok je bilo letos tam na letnem oddihu iz raznih krajev Slovenske Koroške. Ko sem za to zvedel, sem se tja podal še jaz. Ker mi kot penzionistu oddih ni ravno toliko potreben kot otrokom, ki so 10 mesecev presedeli v šolskih klopih in se pridno učili, sem vzel iz Maribora s seboj nekaj knjig, ki smo jih za koroško slovensko mladino zbrali tu v Mariboru.

Pot iz Maribora je precej dolga, nič krajša ko iz Celovca, najprej sem se vozil cel dan z vlakom, potem pa celo noč z ladjo, vsega več ko 24 ur. Velika potniška ladja »Vuk Karadžić« je bila v vseh prostorih nabito polna potnikov, iz vseh mogočih krajev sveta, Avstrije, Nemčije, Francije, Anglije, Amerike...

V Kaštel Lukšiču sem prišel kot neke vrste Miklavž z dvema polnima velikima nahrbtnikoma samih knjig. In kako lepe so bile knjige! Sam sem se čudil, ko sem v Mariboru knjige izbiral, koliko vsakovrstnih slovenskih knjig se je zdaj, po osvoboditvi že natiskalo pri nas, vse zanimive vzgojne, poučne. In kako bogato in krasno so opremljene s slikami! Na dveh dolgih mizah na prostornem dvorišču nekdanjega gradu-kaštela smo razstavili knjige in koroške deklice in fantički so kar oči odpirali — in se pasli... ob njih. Komu dati to knjigo, komu drugo, tretjo, četrto, petdeseto, stoto, ko pa niso vse ene in iste, ampak je skoraj vsaka drugačna! In kdo je najbolj priden, najbolj redoljuben, pazljiv, ko pa imamo vse te srčkane otroke tako radi in se nočemo nobenemu zameriti?! Pa smo opremili knjige s številkami, za vsako knjigo listek z isto številko in potem se je začel srečolov. Vlekli so številke in dobili so knjige, lepe in dobre knjige. Ganljivo je, kako radi, s koliko vnemo in zanimanjem, čitajo naši koroški fantje in deklice slovenske knjige: škoda, da nismo mogli dati vsakemu več knjig, vsakemu deset, dvajset in še več. Ali, potem bi bil potreben za prevoz cel vagon!

Otroci pa so bili tudi sicer zelo pridni in kljub velikemu številu 95 ni bilo no-

benega omembe vrednega slučaja nediscipliniranosti ali razposajenosti; vzoren red je vladal po sobah, vzoren pri mizi bodisi ob zajtrku, malci, kosilu ali večerji.

Kraj Kaštel Lukšič sam se z Opatijo, kjer so bili otroci lani, sicer ne more primerjati, saj je to tipično primorska naselbina, vas, bližnja okolica pa je lepša in še bolj zanimiva ko okrog Opatije. Krasno je tu morje, ki ga imenujejo Kaštelanski zaliv; na enem koncu zaliva je staroslavno mesto Trogir, ki so ga ustanovili stari Grki že pred več ko 2000 leti, na drugi strani je lepo in ponosno glavno mesto Dalmacije Split z 80.000 prebivalci. Otroci iz Koroške so si oboje ogledali, tudi cerkve z velikimi umetninami, kipi in slikami, starih več stoletij. V teh krajih se je rodil slavni kipar Ivan Meštrovič, najznamenitejši sodobni kipar na svetu. Letos je praznoval 70 let svoje starosti, živi pa sedaj v Amekirji, kjer še vedno ustvarja krasne in mogočne umetnine. Iz Splita

je širom športnega sveta znano nogometno društvo Hajduk, iz teh krajev so doma znani waterpolisti, ki so letos v tekmah na Nizozemskem postali prvaki, najboljšje žogometno društvo na vodi na vsem svetu.

Torej v tako znamenitem okolju so bili letos naši mladi koroški Slovenci in Slovenke, med njimi je bilo tudi par nemških otrok. Ko si hodil ob obali, ki je za kopanje bolj primerna ko v Opatiji, si slišal tudi glasne klice v blaženi nemščini, n. pr. »Joža, komm her, hier ist fein zu schwimmen!« No, nihče se ni zaradi glasnih nemških besed tu razburjal. Zakaj tudi? Mi stojimo trdno, kakor zidi grada! Tudi na velikem zborovanju 6. septembra 1953 na Okroglici, kjer je bilo zbranih na stotisoče ljudi, si slišal ves dan, tudi na veseličnem prostoru, pogosto govoriti italijanski ljudi iz Trsta in Istre. Nikdo se ni razburil zaradi tega. Tako je pri nas, tudi tam dalje na jugu širne in lepe naše države, naše velike domovine.

Vedno spet pretresljive statistike nesreč

V tednu od 14. do 20. septembra se je v Avstriji primerilo spet ogromno število prometnih nesreč in sicer 889 primerov. Pri teh nesrečah je bilo 712 oseb ranjenih in 21 oseb ubitih. Na posamezne zvezne dežele so prometne nezgode porazdeljene: na Dunaju 388 prometnih nesreč, 235 poškodovanih in 2 mrtva; na Gradiščanskem 9 nesreč, 6 poškodovanih, 1 mrtev; na Koroškem 75 nesreč, 62 poškodovanih in 2 mrtva; v Mühlviertlu 18 nesreč in 21 poškodovanih; v Nižji Avstriji 50 nesreč, 44 poškodovanih in 9 mrtvih; v Zgornji Avstriji 46 nesreč, 56 poškodovanih in 1 mrtev; na Solnograškem 62 nesreč, 52 poškodovanih in 2 mrtva; na Štajerskem 176 nesreč, 148 poškodovanih in 2 mrtva; na Tirolskem 91 nesreč, 65 poškodovanih in 2 mrtva; na Predalrskem 24 nesreč, 28 poškodovanih.

Isti teden so javili varnostnim direktorjem v Avstriji 70 požarov z do konca tedna ugotovljeno škodo okoli 2.510.000 šilingov. Na Koroškem je bilo med tem časom 9 požarov.

Gnusno dejanje 14-letnega fanta

Nedavno je nek 14-letni kuharski učenec Hans Wimmer v Münchenu z vrvo za perilo zadušil 5-letnega Heinricha Seisslerja. Wimmer je pod neko pretvezo

zvalil otroka v stanovanje staršev ter ga je z vrvjo za perilo obesil na križ v oknu. Po desetih minutah je ugotovil, da je otrok mrtev in je nato vrv prerezal, mrliča pa je zanesel v spodnje prostore, da bi zabrisal sled gnusnega dejanja. Storilca so ugotovili že po eni uri, ko se je med druge radovedneže pomešal na kraju dejanja in so postali zaradi njegovega čudnega obnašanja na njega pozorni. Mladi morilec je navedel, da je vnet bralec Cowboy-skih in kriminalnih romanov in je iz tega čtiva dobil vzpodbudo za tako grozotno dejanje. Pri nadaljnjem zasliševanju je morilec priznal, da je hotel doživeti, kako bi se otrok obnašal, če bi ga obesil in bi umrl.

Zaradi malenkostnega dolga umor v cirkusu Williams

Med nekim prepriom v cirkusu Williams, ki je gostoval v Hernalsu, je delavec v šotoru Rudolf Scheubner zadal oskrbniku živali Konradu Feiglu smrtonosne rane v žilo odvodnico na vratu. Pri preiskavi so dognali, da je Scheubner Feiglu večkrat grozil zaradi nekega dolga, ki je znašal borih 40 šilingov, vendar Feigl groženj ni smatral za tako kruto resne. Scheubner se je pred dejanjem napil.

Pivo v steklenicah tudi po 0.3 litra

Avstrijske pivovarne so pričele dobavljati pivo tudi v steklenicah po 0,3 litra. S tem hočejo potrošnje piva dvigniti, ker je bila marsikateremu gostu politrška steklenica preveč, ker vedno ne točijo pivo iz sodčkov. Odredba o uvedbi 0,3 litrskih steklenic je bila razglašena v »Bundesgesetzblattu«, ker je v Avstriji velikost steklenic zakonito urejena. V uredbi za steklenice je namreč tudi določeno, kako velika mora biti steklenica, da odgovarja gotovi prostornini. Na primer, steklenica z vsebino dveh litrov mora obsegati prostornino 2,2 litrov, ker če iz steklenice natakaš tekočino v kozarce, mora dati nominalna 2 litrska steklenica najmanj 1,047.210 večjih zločinov. Če bo šlo tako dalje, bodo v letu 1953 dosegli rekord v tej vrsti delovanja. V letu 1952 so našli skupno 2.036.000 večjih zločinskih dejanj. Letos se torej dogodi v Združenih državah vsakih 14,3 minute po kak večji zločin, posilstva na primer vsakih 29 minut, kraja vsakih 8 minut. Več kot 20.000 ljudi je postalo žrtev roparjev, ki so pri svojem delu uporabljali puške in druge vrste orožja. Narasčanje zločinskih dejanj pripisujejo kvarnemu vplivu gangsterskih filmov in pustolovske literature.

Porast zločinov v Združenih državah

Ravnatelj ameriškega federalnega urada za preiskave (FIB) Hovoor je zabeležil v prvih šestih mesecih letošnjega leta v Združenih državah 1.047.210 večjih zločinov. Če bo šlo tako dalje, bodo v letu 1953 dosegli rekord v tej vrsti delovanja. V letu 1952 so našli skupno 2.036.000 večjih zločinskih dejanj. Letos se torej dogodi v Združenih državah vsakih 14,3 minute po kak večji zločin, posilstva na primer vsakih 29 minut, kraja vsakih 8 minut. Več kot 20.000 ljudi je postalo žrtev roparjev, ki so pri svojem delu uporabljali puške in druge vrste orožja. Narasčanje zločinskih dejanj pripisujejo kvarnemu vplivu gangsterskih filmov in pustolovske literature.

Sanjalo se mu je od pekla in hudiča

V Beljaku se je pred kratkim vlegel neki telefonist močno nakajen v posteljo, mogoče se je bolj zvrnil kakor vlegel. V svoji pijanosti pa vseeno ni dal cigarete iz ust, dokler se ni sama ločila od njega in se vlegla tudi v postelj. Prav kmalu se je začelo pod smrčecim telefonistom kadi in posteljina se je užgala. Kar začuje žena v sosedni sobi, da se njen mož prepira s hudiči, pride gledat in najde postelj že v plamenu. Ko reši svojega moža iz goreče postelje in ugasi plamen s pomočjo nekaj škafov vode, ji pripoveduje streznjeni mož, da se mu je sanjalo, da je bil v zadimljenem peklu, kjer je že videl hudiče — torej pekel na zemlji, iz katerega ga je rešil zemeljski angel — njegova žena!

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.15 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno: ob 6.00, 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 19.45, 21.45 in 23.55 uri.

Sobota, 3. oktober:

8.45 Za naše male poslušalce — 10.45 Veder dopoldne — 14.30 Zeli si kaj! — 17.10 Slagerji — 17.40 Philips-revija — 18.00 Berlin — mesto med vzhodom in zahodom — 20.00 Športna poročila — 20.05 Sestanek v dur in moll — 22.15 Plesna glasba.

Nedelja, 4. oktober:

7.20 Sonce čez hriboček gre, pesmi v nebo done... — 8.10 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.45 Godba na pihala — 12.45 Kulturno zrcalo tedna — 14.45 Pozdrav za mesto in deželo — 17.30 Sport in glasba — 18.30 „Udar na udar“ — 19.00 Glasba — 20.15 Zaključni koncert 9. mednarodne glasbene tekme v Zenevi.

Ponedeljek, 5. oktober:

10.45 Iz ženskega sveta — 14.30 Slov. poročila in objave. Teden in mi. J. Gregorc: Viole in njene skrivnosti (IV) — 20.00 Operni koncert ali Veseli ponedeljek — 21.00 Slušna igra — 22.00 Slagerji.

Torek, 6. oktober:

14.30 Slov. poročila in objave. Zdravniški vedež — 15.30 Za ženo in družino — 16.50 Anekdote meseca — 18.30 „... da ti duša prekipel!“ (literarno-glasbena oddaja) — 19.15 Velika šansa! — 20.00 Glasbena pravljica za odrasle.

Sreda, 7. oktober:

10.45 Iz ženskega sveta — 14.30 Slov. poročila in objave. Kmetijska oddaja — 16.30 Knjižni kotiček — 20.00 „... in zdaj igra Pepi Naar!“ — 20.45 Mali radijski oder.

RADIO PROGRAM

Četrtek, 8. oktober:

10.45 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila in objave. Za našo mladino — 15.45 Koroška kot dežela umetnosti — 18.45 Kmečka oddaja — 20.00 Igra plesni orkester — 20.45 Kriminalna uganka.

Petek, 9. oktober:

10.45 Za dom — 14.30 Slov. poročila in objave. Od pesmi do pesmi — 16.30 Vsi otroci poslušajo — 18.45 Kmečka oddaja — 19.45 Zgrabimo srečo! — 20.00 Bilanca mnenj — 21.30 Mali ABC.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska.

Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 uri — 19.00 Radijski dnevnik.

Sobota, 3. oktober:

12.45 Zabavna glasba — 13.00 Nove knjige — 13.10 Koroška, Gorenjska, Prekmurje in Bela Krajina v narodni pesmi — 13.45 Jezikovni pogovori — 14.00 Od melodije do melodije — 15.30 Za pionirje — 16.20 To in ono z vseh strani (vmes pester glasbeni spored) — 17.30 Med kmečkimi pevci in godci — 20.00 Ob 25-letnici Radia Ljubljana.

Nedelja, 4. oktober:

8.00 O športu in športnikih — 8.15 Lahka glasba — 11.00 Od pravljice do pravljice — 12.00 Oddaja za Beneške Slovence — 13.00 Za naše kmetovalce — 13.15 Oddaja za kmečke žene — 13.25 Zeleli ste — poslušajte! — 15.45 Repriza Veselega večera Radia Ljubljana — 17.00 Ljudsko-prosvetni obzornik — 18.20 Ob 25-letnici Radia Ljubljana — Tisti, ki so nas zabavali v 25-tih letih.

Ponedeljek, 5. oktober:

13.00 Pionirji: Kaj, kako, zakaj — Radio pa: To, tako, zato! — 13.15 Kulturni pregled — 14.00 Lepe melodije — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 18.25 Jezikovni pogovori — 18.40 Zbori „Svobod“ pojo — 20.00 Radijska univerza: Karel Pahor: Partizanska pesem.

Torek, 6. oktober:

11.00 Šolska ura za nižjo stopnjo — 11.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 14.00 Za prijetno popoldne — 15.30 Športni tehnik — 17.10 Priljubljeni slovenski zbori in samospevi — 18.00 Pol ure z zabavnim orkestrom Radia Ljubljana in orkestrom Philip Geen in Joe Loss — 18.30 Iz bojev naših narodov — 20.00 Okno v svet — 21.30 Melodije iz filmov.

Sreda, 7. oktober:

13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Pesmi slovenske, poskočne za ples, smo v šopek zvezali, prav pester bo res! — 14.20 Kulturni pregled — 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo — 16.00 Naši solisti vam igrajo — 17.50 Zdravstveni nasveti — 20.00 Radijska igra: Dogodek v mestu Gogi.

Četrtek, 8. oktober:

13.00 Črne sledi po poljih belih zbíramo, razne stvari pionirjem prebiramo — 14.00 Dalmatinske, srbske in makedonske narodne pesmi — 14.40 Mladi pevci iz Gornje Radgone pojo — 15.30 Z radom čez hrib in plan, cibicanom — dober dan! — 16.00 Zeleli ste — poslušajte! — 17.30 Oddaja za žene — 18.20 Literarna oddaja — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 Od melodije do melodije.

Petek, 9. oktober:

13.00 Glasbena oddaja za pionirje — 13.15 Slovenske narodne in umetne pesmi — 15.30 Domače pesmi izvajata Instrumentalni kvartet in Akademski pevski sekstet — 16.00 Radijska univerza — 17.50 Urednikova beležnica in pionirska pošta — 18.30 Kulturni pregled — 18.45 15 minut z Veselimi godci — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled.

Naročilnica za knjige

Pošljite mi, prosim, po povzetju naslednjo knjigo (naslednje knjige):

- ...izvodov **Hašek Jaroslav:** Pustolovščine dobrega vojaka Švejka br. 191 str. 14.50
- ...izvodov **H. Stendhal:** Lucijan Leuwen (Roman) — — — ppl. 482 str. 17.—
- ...izvodov **Ivan Tavčar:** Zbrano delo I. (Novele in črtice) — pl. 446 str. 33.—
- ...izvodov **Janez Trdina:** Zbrano delo III. (Hrvaški spomini — Bachovi huzarji — Moje življenje) — — — pl. 642 str. 31.—
- ...izvodov **A. T. Linhart:** Zbrano delo I. (Zupanova Micka — Ta veseli dan ali Matiček se ženil) — — — pl. 590 str. 25.—

(Knjigo, ki jo želite, podčrtajte!)

podpis

Knjige so vezane v platno (pl.), polplatno (ppl.) ali pa so broširane (br.)

Špansko-ameriški sporazum

Konec minulega tedna je bil v Madridu podpisan sporazum med Francovo Španijo in ZDA. Po tem sporazumu bodo ZDA nudile Španiji denarno pomoč v višini 226 milijonov dolarjev za modernizacijo vojske, Španija pa bo dovolila pomorskim in zračnim vojsnim silam Združenih držav uporabo večjega števila španskih vojni oporišč ter izgradnjo novih na španskem ozemlju, katerih stroške bo poleg omenjenih 226 milijonov dolarjev pomoči tudi še nosila Amerika. Sporazum med Španijo in ZDA bo veljal zaenkrat za deset let, se bo pa avtomatično podaljšal za nadaljnjih deset let, če ga kateri od partnerjev ne odpove.

V demokratičnem svetu Zapada so ta ameriški korak sicer pričakovali, vendar ni nikjer naletel na odobravanje. Vodilni listi v Veliki Britaniji na primer pišejo, da Velika Britanija nikdar ne bo privolila sprejemu Francove Španije v Atlantski pakt, čeprav Amerika smatra, da je s tem sporazumom že vključila Španijo v zapadni obrambni sistem. Govore tudi o nekaterih tajnih klavzulah v sporazumu, ki določajo način sodelovanja Španije v zapadni obrambi in pogoje, ob katerih bo Amerika uporabljala španska vojna oporišča.

Mednarodna zveza svobodnih sindika-

tov je »z globokim gnusom« sprejela vest o tem sporazumu. Svoje članice — ameriške sindikalne organizacije je pozvala, da odločno protestirajo pri vladi ZDA.

Tudi v Ameriki sami so ameriško-španski sporazum skeptično sprejeli, kajti Španija je slej ko prej fašistična država in se ne morejo strinjati s tem, da bi bila vključena na kakršen koli način v obrambni sistem demokratičnih držav.

Berlinski župan umrl

Zapadnonemška poročevalna služba DPA je v torek zvečer sporočila, da je okoli 18. ure umrl nadžupan zapadnega Berlina, profesor Ernst Reuter. Kot vzrok smrti navajajo srčno kap.

Prof Ernst Reuter je postal član socialdemokratske stranke že leta 1912. Po vrnitvi iz ruskega ujetništva leta 1918 je pristopil komunistični partiji in bil nekaj časa celo njen generalni sekretar. Leta 1921 pa se je spet vrnil v socialistično stranko. Za časa nacizma je bil dvakrat v koncentracijskem taborišču, končno pa je pobegnil v Turčijo. Ko se je po drugi svetovni vojni vrnil v Berlin, je sprva prevzel razne funkcije v mestnem svetu, leta 1948 pa je bil soglasno izvoljen za berlinskega nadžupana.

Zveza ženskih društev namesto AFŽ

V Beogradu je od sobote do ponedeljka zasedal IV. kongres AFŽ Jugoslavije. Kongresa so se udeležile tudi delegacije ženskih organizacij iz Francije, Belgije, Anglije, Grčije in Turčije ter zastopnice iz Koroške, Trsta in Gorice.

V imenu Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je kongres pozdravil zastopnik Glavnega odbora Milovan Djilas, nato pa so kongresu izrekle pozdrave delegatke iz Trsta, Koroške in Francije.

Predsednica Vida Tomšič je v svojem govoru o vlogi ženskih organizacij orisala položaj žene v jugoslovanski socialistični družbi, podpredsednica Bosa Cvetič pa je govorila o položaju in perspektivi razvoja žena na vasi. Mnogo delegatk je nato razpravljalo o številnih vprašanjih, ki so bila postavljena v obeh glavnih referatih.

V. kongres Ljudske mladine Slovenije

V dneh od 10. do 12. oktobra t. l. bo v Mariboru V. kongres Ljudske mladine Slovenije. Kongres se bo pričel prav na dan, ko je pred desetimi leti zasedal v Kočevski Reki I. kongres Zveze slovenske mladine. Zato bo prvi del kongresa posvečen proslavi tega pomembnega jubileja. Po proslavi, na kateri bo govoril bivši predsednik ZSM Stane Kavčič, bo na Glavnem trgu v Mariboru veliko mladinsko zborovanje z govori in nastopi.

V delovnem delu kongresa bodo zbrani delegati mladine iz vse Slovenije razpravljali zlasti o vlogi, ki naj jo ima organizacija Ljudske mladine Slovenije pri vzgoji socialistične zavesti mladine. Pomembno

mesto bo na kongresu zavzela tudi razprava o vprašanjih šolstva in izvenšolskega izobraževanja mladine. Posebna delegacija je povabila na kongres v Mariboru tudi predsednika vlade Slovenije Miho Marinka.

Mladina Maribora in okoliških krajev bo v kongresnih dneh pripravila več kulturnih prireditev in športnih tekmovanj.

V. kongres Ljudske mladine Slovenije v Mariboru se bodo udeležile tudi delegacije mladinskih organizacij iz ostalih jugoslovanskih republik ter zastopniki mladine iz zamejstva. Na kongresu bo zastopana tudi veččlanska delegacija Zveze slovenske mladine iz Koroške.

Sindikati imajo politično funkcijo

V veliki dvorani delavske zbornice v Celovcu je bila minulo nedeljo 5. deželna konferenca sindikalno organiziranih delavcev. Poleg 500 zastopnikov sindikatov so se zasedanja udeležili tudi številni gostje, med njimi deželni glavar Wedenig, celovski župan Graf in prezident delavske zbornice Truppe.

O delu sindikatov sta poročala predsednik Herke in tajnik Pawlik. Nakazala sta delež, ki ga doprinaša strokovno organizirano delavstvo v gospodarskem razvoju dežele ter zasluge pri prizadevanjih za ustalitev cen in v borbi proti brezposelnosti. Na Koroškem je v šestnajstih strokovnih sindikatih organiziranih skupno 66.707 delavcev in nameščencev. V veliki meri se sindikalno delo na Koroškem omejuje na izobraževalno področje, na šolanje funkcionarjev in obratnih svetov, ki na svojih položajih lahko posegajo v gospodarski razvoj. 240 krajevnih organizacij predstavlja močno obrambo proti izpadom podjetnikov. Zveza avstrijskih sindikatov je sicer nadstrankarska organizacija, vendar pa ni nepolitična in skuša okrepiti svoj vpliv na socialni razvoj države.

Glavni referat na zasedanju je imel prezident Zveze avstrijskih sindikatov Böhm, ki je dejal, da je sindikalna zveza zlasti zaskrbljena nad velikim številom brezposelnih. Za državo je največja potrata, če ne zaposli sto tisočev, ker jih morajo vzdrževati tisti, ki so zaposleni. Stalno narašča tudi število rentnikov, ki jih je v Avstriji poldrugi milijon, dočim je zaposlenih samo dva milijona ljudi. Država

mora posvetiti brezposelnosti največjo pozornost. Zvišati mora investicije in povečati proizvodnjo potrošnih dobrin. Dobitek od povečane proizvodnje pa ne smejo v celoti pobrati podjetniki.

Med diskusijo so skušali posamezni VDU-jevsko in ÖVP-jevsko usmerjeni govorniki, ki predstavljajo v sindikatih le neznatno manjšino, osporavati organizaciji pravico, da se udeležuje v političnem življenju. Zlasti je »Kleine Zeitung« z vidnim veseljem zabeležila in s tem jasno povedala, po čigavem nalogu in komu v korist je eden teh diskutantov napadel vodstvo sindikalne organizacije zaradi tega, ker je pred nedavnim v imenu ogromne večine poštenih in demokratičnih delavcev in nameščencev odločno obsodilo zločinski atentat šovinistov na velikovski partizanski spomenik.

Nacistično-velenemško izzivanje prepovedano

V Lincu so se nameravali zbrati 24. in 25. oktobra bivši pripadniki hitlerjevskega tankovskega korpsa »Grossdeutschland«. V načrtu je bilo, da bo na zborovanju govoril bivši komandant, nacistični general Manteuffel.

V sporazumu z notranjim ministrstvom so zgornjeavstrijske varnostne oblasti to zborovanje prepovedale. Menda zaradi tega, ker bi v inozemstvu vzbudilo neprijetno pozornost, če bi se v Avstriji smelo vršiti zborovanje pod geslom »Grossdeutschland«.

Tudi Podkloster—Trbiž električno

Minuli ponedeljek je minister dipl. ing. Waldbrunner ob navzočnosti zastopnikov avstrijskih zveznih železnic, zastopnikov dežele in zastopnikov italijanskih železnic ter italijanske vlade otvoril elektrificirano železniško progo Podkloster—Trbiž. Slavnostna otvoritev je bila v Podklostru, kjer se je ob tej priložnosti zbralo število gostov, ki so se iz Beljaka pripeljali tudi s posebnim vlakom. Minister dipl. ing.

Waldbrunner je v svojem govoru navedel, da je doslej 22 odstotkov avstrijskih železniških prog elektrificiranih. Nadalje je minister zagotovil, da bodo prihodnje leto nadaljevali z elektrifikacijo prog Celovec—Beljak in Beljak—Področica. Iz Podklostra so se slavnostni gostje odpeljali s posebnim vlakom v Trbiž, kjer so jih še enkrat pozdravili zastopniki italijanskih železnic.

Ugodno ozračje ob Sueškem prekoku

Po zadnjih predlogih za razčistitev položaja ob Sueškem prekoku, ki jih je Egiptu stavila Velika Britanija, so se pogajanja za umaknitev britanskih čet s tega ozemlja ugodno razvijala. Kakor pravijo zadnja poročila, sta se Egipt in Velika Britanija o glavnih točkah že sporazumeli, odprta so le še nekatere postranske vprašanja. Baje je egiptska vlada pristala na vse britanske predloge, razen na to, da bi britanski tehniki, ki bi ostali v con Sueškega prekopa, še nadalje smeli nositi britanske vojaške uniforme.

Po sporazumu, v kolikor je že dosežen, se bo 80.000 britanskih vojakov v teku 18 mesecev umaknilo, preostalo bo le okoli 4000 tehnikov za dobo od 4 do 8 let. Poveljstvo na območju Sueškega prekopa bo prevzel takoj po umiku britanskih čet egiptski poveljnik. Britanski funkcionar

poleg njega pa bo imel neposredno nadzorstvo nad preostalimi britanskimi tehnikami in bo vse svoje ukaze moral predložiti tudi egiptskemu poveljniku. Končno bodo britanske čete imele pravico, da se v slučaju nevarnosti spet vrnejo v območje Sueškega prekopa.

Kdaj naj bi smatrali nevarnost tako, da se britanske čete lahko spet vrnejo, še ni povsem razčiščeno. Egipt navaja slučaj napada na katero koli državo Arabske lige, Velika Britanija pa smatra nevarnost že utemeljeno, če pride sploh do kakšnega napada na Bližnjem vzhodu pa čeprav ne na državo Arabske lige. Razen tega še ni popolnega sporazuma glede trajanja pogodbe, Egipt je za štiri leta, Velika Britanija pa za deset let. Vsekakor pričakujejo tako v Londonu kot v Kairu, da se bodo razgovori ugodno razvijali naprej in da bo do dokončnega sporazuma prišlo morda že v naslednjih dneh.

URADNA OBJAVA

VAJENIŠKI IZPITI ZA ROKODELCE V ZIMI 1953/54

Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško razglašča, da se morejo vsi učenci rokodelskih obratov, ki jim poteče učna doba do najpozneje do 28. februarja 1954, najkasneje do dne 10. oktobra 1953 prijaviti za vajeniške izpite.

Potrební prijavni obrazci se dobijo pri udruženjih in vseh okrajnih zbornicah obrtnega gospodarstva. Obrazce morajo učenci lastnoročno izpolniti in predložiti pristojnim okrajnim uradom, v Celovcu mestu in Celovcu-dežela pa pri pristojnih udruženjih v Celovcu, Bahnhofstrasse 40. Priložiti je treba: rojstni list, lastnoročno spisan življenjepis, učno pogodbo, odhodno spričevalo poklicne šole, učno potrdilo mojstra in potrdilo o vplačani pristojbini za izpit.

Nepopolno izpolnjene in nezadostno opremljene prošnje ne bodo vzeli na znanje.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 16-24. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

Odpošiljatelj

(Ime)

(Točen naslov)

NAROČITE

pri „Naši knjigi“ v Celovcu, Gasometergasse 10

slikovno revijo

„Tovariš“

ki izhaja enkrat tedensko in znaša mesečna naročnina samo 7.— šil.

Drucksache

Znamka

30 gr

Bücherzettel

„Naša knjiga“

CELOVEC - KLAGENFURT

Gasometergasse 10

PIVOVARNA SCHLEPPE

od leta 1607

CELOVEC — PODGORA
Klagenfurt — Unterbergen